

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Klic naših škofov

Ko so se 8. januarja zbrali v Zagrebu jugo-slovanski škofje, je vsa javnost nekako prisluhnila. Ali je položaj katoliške Cerkve v državi tako izjemen, da je vse pričakovalo, da bodo škofje kot najbolj enodušno priznani voditelji na svojih ozemljih tudi o tem izpregovorili kakšno senzacionalno besedo, ki bi jo potem tisk glodal nekaj dni in jo opremil z nerodovitnimi komentarji, ali pa je duhovna praznina v svetu, pa tudi pri nas, tako velika, da vse pričakuje nekoga, ki bi vrgel luč v to zmedo. Prvim se pričakovanje, ki ga je netila radovednost, ni izpolnilo, drugim, ki bi svoje duševne sile radi usmerili v neko delo in tako pomagali človeštvu, t.j. svojim sodržavljanom iz sedanjih teme, pa je škofovski konferenca povedala zelo veliko, še večja luč pa se jim bo razgrnila v obsežnem pastirskem listu, ki bo v postu vsem katoličanom Jugoslavije odkril vso usodnost našega časa.

Ako opazujemo delovanje Cerkve v zadnjih letih, se ne moremo ubraniti vtisa, da je za svoj lastni obstoj postala nekako brezbržna in da se je prepustila božjim rokam. Tem bolj pa posveča svojo skrb človeštvu, ker po svojih tisočletnih izkušnjah jasneje kot katerakoli druga ustanova vidi, kakšne nevarnosti se zgrinjajo nad njim. Na sebe opozarja le v toliko, v kolikor bi človeštvo brez nje bilo prepuščeno samemu sebi in bi ne imelo nikogar, ki bi mu v času in v vsakokratnih konkretnih razmerah in v posameznih pokrajinah edino pravilno razlagal časovno in teritorialno neomejeni božji nauk. Cerkev ve, da ona ne more propasti: če jo Evropa zavrne, jo bo z odprtimi rokami sprejela velika Azija s svojimi milijoni ljudstev; če jo Azija odkloni, jo bo sprejela Afrika ali dve Ameriki ali Avstralija ali celo zemlje ob obeh tečajih. — Cerkev ve, da ne more propasti, ker vsega sveta naenkrat se satan ne bo nikdar polastil. Zato ne skrbi za sebe radi sebe, ampak samo zato, ker ve, da človeštvo brez božjega nauka nikamor ne more, ona pa je testamentarni in zakoniti dedič razodete resnice in neumrljivi izvrševalec božje oporoke. Zavest njene večnosti in skrb za človeštvo lebdi nad njo — odtod to neprestano povdaranje božjega nauka in materinska prošnja, naj se ga človeštvo oklene, da si ne pokvari časa in ne zapravi večne blaginje. Zahtevo po deležu na časnih dobrinah in pravicah izraža s kratkimi besedami: »Dajte Bogu, kar je božjega« in prepustite svetni oblastnikom, naj sami izračunajo, koliko je to v njihovi valuti. Ako so Bogu iskreno dali po istih merilih, ki jih za sebe zahtevajo ali kakor jih drugim dovolijo — božji blagoslov nad njimi, ako pa ne, odgovoru in posledicam ne bodo ušli. V malokateri državi v Evropi ima Cerkev tak položaj, kakor ji po njenem pomenu za trajnost in mir v državi gre, pa se ne postavi v pozo užaljenega preroka, ampak ostane pri svojih, kakor mati, ki bdi tudi nad nehvaležnim otrokom.

Tudi konferenca jugoslovanskega episkopata v Zagrebu razodeva to veliko širokogrudnost. O pravicah Cerkve v njenem razmerju do države, ki se po pristanku z obeh strani konkretno določijo v konkordatu, pravijo samo, da »mirno pričakujejo, da bo ratificirane, kakor je bil podpisan in v istem namenu. Cerkev res lahko mirno pričakuje, ona ima svojo organizacijo in svoje člane, med katerimi živi tudi brez svetnega spremstva. Cerkvi se ne mudi; vprašanje pa je, komu koristi, ako bi bilo blizu 6 milijonov Jugoslovancev razkanih na državljane in vernike. V tem je namreč naravna utemeljitev prizadevanja Cerkve, da se stvari, ki se obenem tičejo državljanov in vernikov, sporazumno uredi: država in Cerkev imata iste ude, ki jima dajejo značaj družbe, obe moreta dosegati svoj namen v vsej polnosti le ob medsebojnem razumevanju. Katoliški episkopat mirno pričakuje!

Bolj pa so jugoslovanski škofje opozorili na kati, ki razjedajo tudi našo družbo in ji groze s polomom. Tudi svetni oblastniki so ponovno že opozorili s svojega stališča na nekatere pojave, ki naši zemlji niso ostali prihranjeni in ki kakor krt izpodjedajo na zunaj morda še zdravo ali vsaj ozdravljivo setev. Toda, ako se vsi činitelji, ki jim je kaj za duhovno kulturo, brez katere človek ne more biti srečen niti miren, ne združijo, bo to izpodjedanje šlo brez priznanja naprej do tistih meja, od katerih ni mogoče več nazaj, tudi z velikimi žrtvami ne gre tu za komunizem, ki v državi kot celoti še ni našel svoji nevarnosti primerne duhovne odpora. Ob različnih prilikah so svetni oblastniki že poudarili, kako se je treba temu nasilnemu in protičloveškemu duhu upreti, nekatera dejstva pa kažejo, da svetna oblast tu še ni na pravem tiru. Škofje so dovolj jasno povedali, da svetna oblast ne bo mogla na eni strani klicati državljane v boj proti komunizmu, na drugi strani pa mirno dovoliti, da se pod pritvezo ljubezni do narave ali razvedrila po kopališčih in zabaviščih širi nemoralna ali pa da se v šolskih knjigah zasmehuje tisti duh, ki ga na drugi strani kličejo, naj se upre komunizmu. Notranji minister je v svojem novoletnem govoru dejal, da se morata v boju proti komunizmu združiti cerkev in država — cerkev je pripravljena, oziroma ta boj že vodi s svojimi sredstvi, država naj s svojo oblastjo odpravi le tiste »bližnje prilagoditve«, ki se jih komunizem poslužuje, da bolj neopaženo opravlja svoje razdiralno delo. Menda je že dovolj globoko prodrlo spoznanje, da je z zgolj kaznovalnimi sredstvi sicer mogoče preganjati komuniste, ni pa mogoče premagati komunizma. Škofovski konferenci in vse cerkveno delo se sicer lahko opravlja ob kakršnemkoli gospodarskem redu, zelo pa je oteženo v takem družabnem redu, ki radi svojih zmotnih temeljev ne more doseči svojega svetnega namena, t.j. človekove časne blaginje. Pospeševati svetno blaginjo je za »raison d'être« države, zato naj tu država varuje svoje dobro ime, dobro ime Cerkve je obvarovano, ako se ohrani čist božji nauk, ki je notranji, duhovni jez proti komunizmu.

To je prav za prav klic vesoljne cerkve, ki so ga pa naši škofje ponovili izrecno za ude te cerkve v naši državi. Ako ta klic sprejmemo, se bomo samo uvrstili v tiste »svetovno in naj-

Göring pri Mussoliniju

Nikake sovjetske republike v Španiji!

Rim, 15. jan. e. Bivanje generala Göringa v Rimu je bilo danes posvečeno tako zvani »zabavi« vendar pa je tudi ta zabava generala Göringa bila zelo svojevrsna. Göring si je ogledal tisto, kar ga je v Rimu posebno zanimalo in to so bile ustanove italijanskega fašizma.

Dopoldne se je Göring podal najprej v palačo padlih fašistov. Tam so ga čakali odličniki fašističnih organizacij v črni uniformah. Tam je Göring obiskal vse dele palače, nato pa se odpravil v »Forum Mussolini«, kjer ga je tudi v črni uniformi čakal Mussolini z zunanjim ministrom Ciano in Bottajem, ministrom za korporacije. Tam so Göringa takoj odvedli v oddelke Ballile in mladinske fašistične akademije. Göring si je podrobno vse ogledal in v vseh dvoranah so ga mladi fašistični gojenci sprejeli s petjem. Nato se je Göring podal v sportni del poslopja in na stadionu se je takoj zbralo 4000 fašističnih dijakov, ki so v bojni opremi pred Göringom izvedli več vrst bojnih iger.

V telovadnicah in borilnicah foruma pa se je Göring še posebno dolgo zadržal. V dvorani za sabljanje se je Mussolini sam odločil, da zagrabí za rapir in pred Göringom dobil tri runde v sablaškem dvoboju. Göring je bil nad Mussolinijevo borbo navdušen in se je obrnil k ostalim izrazil: »Takega duceja bi moral imeti vsak narod!« Popoldne se je vršil tretji sestanek med Mussolinijem in Göringom. V vsobini političnih razgovorov pa se izve kaj malo. Vse je le ugibanje.

Rim, 15. jan. b. Posvetovanja med Mussolinijem, grofom Ciano in Göringom so se danes nadaljevala. Uradni krogi pripisujejo tej konferenci največji pomen. Priznava se, da so bili ti razgovori zvezani s skupnim odgovorom Nemčije in Italije na vsak korak Velike Britanije v španski zadevi. Göringov prihod v Italijo ima po priznanju uradnih krogov važen politični značaj in se ga ne more smatrati kot navaden privatni obisk. »Giornale d'Italia« poudarja pri tej priliki, da bi ustanovitve sovjetske republike v Španiji imela brez dvoma za posledico boljše zvezanje Španije in pa tudi Francije, s čemer bi sovjetska Rusija dobila premoč na Sredozemskem morju. Zato je nujno potrebna odkrita borba proti boljšeizmu v zapadni in južni Evropi, ker bo edino ta borba lahko zagotovila sedanje stanje v Evropi. Zaukrat morata Italija in Nemčija paziti, da se ne zgodi kaj takega, kar bi bilo proti njenemu stališču v španskem vprašanju. Stališči Italije in Nemčije pa je jasno in končno, in ga smatrati obe državi za edino pravilnega, ker tu ne gre več samo za Španijo, temveč za vso Evropo.

London, 15. jan. AA. (Havas). Današnji »Times« prinaša poročilo iz Berlina, po katerem želi

Nemčija z misijo generala Göringa obnoviti svoj položaj v Italiji, ki se ji zdi zrahljan zaradi britansko-italijanskega sporazuma. Nemčija, pravi dopisnik, bi želela pokazati svetu, da politična os Rim-Berlin še zmerom obstoji. List prinaša tudi dopis iz Rima, ki se v glavnem sklada s tem poročilom. To rimsko poročilo pravi, da je sestanku med Mussolinijem in Göringom resda cilj dogovor o odgovoru na nove predloge o nevmišavanju v špansko državljansko vojno, da pa bo na tem sestanku naloga obenem tudi kar najpodrobneje predebatirati tudi splošni mednarodni položaj, da se dožene stališče Nemčije in Italije nasproti vsem morebitnostim, ki bi utegnile nastati. »News Chronicle« pravi med drugim, da medtem, ko v Rimu konferirata Mussolini in Göring še zmerom prihajajo italijanski prostovoljci v Španijo. List misli, da sta se Mussolini in Göring domenila, da v načelu sprejmeta britanske predloge, toda predlagani ukrepi se imajo izvajati šele tedaj, ko jih brez pridržkov sprejmeta i Francija i sovjetska Rusija.

Iz Španije Franco zasedel Estepono

Salamanca, 15. januarja. b. Na bojišču pete, šeste, sedme in osme divizije ni nobenih sprememb. Le tu in tam so se spopadle predstraže. Na madridskem bojišču je skušala mednarodna brigada izvršiti proti napad v področju Las Rosas, vendar pa je bila odbita brez večjih žrtev in težav.

Na južnem bojišču so nacionalisti zavzeli mesto Estepono, ki pomeni prvi korak proti Malagi. Beli so zavzeli to mesto v naskoku in popolnoma izenačili sovražnika, ki se je v paničnem begu umaknil. Nacionalisti so evakuirali vse vasi v severnem delu tega mesta, da bi lahko nadaljevali odločno borbo. Nacionalno letalstvo je večeraj bombardiralo Malago, Almerijo, Taragono, Barcelono, Bilbao, Santander in Gijon.

S padcem Estepona so dobili nacionalisti v svoje roke važno in utrjeno luko, ki leži 50 km severno od Gibraltara in ki jo je branilo nekaj tisoč milicnikov. Nacionalisti so tako prišli v posest prve sredozemske luke na španskem ozemlju, zaradi česar jim bo zelo olajšano nadaljnje manevriranje. Beli so pričeli sedaj vojne operacije proti luki Marburi, ki leži 26 km severno od Estepona. Vodijo se ogorčene borbe, ki so zaradi hribovitega ozemlja zelo težke. Beli vršijo nevaren pritisk na Malago ter je računati s padcem tega mesta v najkrajšem času.

Operacije proti Esteponi je vodil močan oddelek nacionalnega topništva. Poveljnik tega oddelka je bil štirikrat zaporedoma ranjen, vendar pa je ostal na svojem mestu do izvršitve poverjene mu naloge. Šele nato so ga odpeljali v bolnišnico.

Boji okrog Madrida

Pariz, 15. januarja. b. Kljub hudemu mrazu je bilo na madridskem bojišču zelo živahno. Po francoskih poročilih se je večeraj zelo dolgo vodila borba v severozapadnem delu mesta. Čete generala Mollea so kljub viharju izvedle močne napade južno od Las Rosasa ter skušale zasesti hribe ob cesti, ki vodi v La Corunjo in Escorial. Cilj je bil sicer dosežen, vendar pa so trajale borbe še pozno v noč. Milicniki so večkrat protinapadli, bili so pa odbiti že s topniškimi in strojniškimi ognjem. Na nekaterih mestih se je rdečim četam posrečilo prodreti do samih nacionalističnih postojank, vendar pa so jih beli pognali nazaj z ročnimi granatami.

Perpignan, 15. januarja. b. Davi je stopila v akcijo mednarodne brigade v Madridu. Njen pritisk na nacionalistične postojanke je zelo močan, ker hočejo rdeči po možnosti razbiti nacionalistične bojne črte. Beli že dva meseca najbolj napadajo one postojanke, ki jih branijo člani mednarodne brigade in hočejo nacionalisti uničiti predvsem to brigado. Tudi zadnja ofenziva belih je imela za cilj, da uniči odpor rdečih mednarodnih čet, ki so najbolj odporne. V zgodnjih jutranjih urah so se pričeli premikati posamezni bataljoni mednarodne

V Franciji trdijo:

Fronta Rim-London-Berlin

Pariz, 15. jan. e. Pariški tisk prinaša obširna poročila o bivanju generala Göringa v Rimu. — Tisk se strinja v tem, da hoče Göring v Rimu ustvariti novo fronto v Evropi in sicer fronto Rim-London-Berlin proti Franciji. — Listi pa dvomijo, da bi se Göringu to posrečilo, ker Italija rabi sedaj denar in tega ne bi mogla iskati mimo pariškega finančnega trga.

Pač pa se časopisi zelo razburjajo, da se je danes postrila gonja nemškega tiska proti Franciji. V tem vidijo dokaz, da se v Rimu mora le nekaj goditi, kar bo pomenilo utrditev protifrancoske nemške politike. Nemški tisk danes posebno zopet piše, da se je v južni Franciji ustanovila komunistična republika s Perpignanom kot prestolico. Francoske oblasti baje nimajo več v rokah položaja v tem delu Francije.

brigade, ki hočejo prebiti na nekaterih mestih nacionalistično bojno črto, da bi se osvobodili neznoznega pritiska nacionalnih sil, ki traja že nekaj dni. Nacionalisti ovirajo napredovanje mednarodne brigade z intenzivnim obstreljevanjem rdečih novih postojank ter pošiljajo granato za granato na mednarodne oddelke. Beli razpolagajo z ogromno množino topniške municije in bodo skušali s križnim ognjem ustaviti pokret rdečih čet.

Žrtve 6 mesečne vojne 250.000 ljudi mrtvih

Pariz, 15. januarja. b. »United Press« objavlja bilanco meščanske vojne v Španiji in ugotavlja, da je vojna doslej stala 250.000 človeških žrtve in polovico narodnega premoženja. Tu gre največ za nedolžne žrtve, ki so padle v ozadiju vsled masčevanja podivjanih tolp. Po 26 tedenskih borbah imajo nacionalisti v svojih rokah 35 pokrajin, španski Maroko, Balearske in Kanarske otoke, madridska vlada pa ima 18 pokrajin. V borbah na obeh straneh sodeluje 12 narodov.

Sovjetsko letalstvo močnejše kot nemško

London, 15. jan. b. Londonski »Daily Telegraph« priobčuje izjavo angleškega letalskega častnika, ki se je kot prostovoljec udeleževal en mesec na strani rdečih letalskih bojev pred Madridom. Najzanimivejši del njegove izjave je tisti, v katerem zelo prostodušno govori o moči ruskih in nemških letal. Ako naj verjamemo njegovim izjavam, so sovjetska letala trikrat več vredna kakor nemška.

»Nikoli nisem še kaj podobnega videl in tudi nisem vedel, da so sploh mogoče podobne akrobacije v zraku. Ruski letalci, ki svojo tehnično skrivnost zelo previdno skrivajo, so zmogli, da streljajo med preproljem in istočasno na obeh letalskih krilih. Sovjetska letala razvijajo tudi hitrico, kakor jo podobna letala nimajo nobene evropske države. Bil sem zelo začuden, da so se nemški letalci, ko so videli, da se približuje sovjetsko letalo, navadno umaknili. Razmere za prostovoljne letalce na strani rdečih pa niso ugodne, zato sem po enomesnem delu zapustil svojo službo, čeprav rdeči plačajo mesečno 200 funtov (približno 50.000 Din) in za vsako sovražno sestreljeno letalo nagrado 400 funtov (ca 100.000 dinarjev)«.

Listi, ki prinašajo to izjavo, pripominjajo, da se precej krije z zaupnimi informacijami angleških vojaških krogov, ki vsi soglašajo v tem, da je nemški material v Španiji, kar tiče letal in tankov, splošno zelo slab. Nasprotno pa so njihovi obrambni topovi dokaj dobri. Slabost nemških Junkersovih letal nasproti ruskim bojnim letalom je utemeljena v tem, da so na nemških letalih tako neugodno nameščene strojne puške, da morejo samo do gotovega koda streljati. Ako jih rusko letalo napade od spodaj, se ne morejo braniti. Ruski letalec napravi torej umeten padec, tako da pride pod nemško letalo in ga prične od spodaj obstreljevati in sicer tako, da ima letalo glavo navzdol. Tega manevra nemški letalci ne zmorejo vsled neprimljive namestitve strojne in so vsled tega raje umaknejo.

Skladkovski:

Vse nemirneže

v Berezo Kartusko

Varšava, 15. jan. TG. V proračunskem odboru Sejma je prišlo do razburljivih prizorov, ko je prišel v razpravo proračun notranjega ministrstva in so nekateri poslanci zahtevali, naj v koncentracijsko taborišče v Berezo Kartuski ne pošiljajo več nobenih nacionalistov, marveč samo levčarje in druge sovražnike poljske države. Takrat se je dvignil ministrijski predsednik Skladkovski in je v zelo ostrih besedah povedal odboru, da bo poslal v koncentracijsko taborišče vsakega, kdor bo rovaril proti vladi, naj bo levčar ali desničar. Imenoma je imenoval narodno demokratično stranko, ki da je povzročila škandalozne protizidovske izgrede. Tega ne bo več dovolil. Država bi tonila v anarhijo, ako se temu ne napravi konec. Ako se prilike ne pomirijo bo poslal v koncentracijsko taborišče vse voditelje nacionalno demokratične stranke in bo podvzel tudi druge ukrepe, da se ohrani notranji mir.

Irska - zvezna država

Pred rešitvijo stoletja starega vprašanja

London, 15. jan. TG. Pogajanja med predsednikom Irske de Valero in ministrom za dominijon Malcolmom MacDonaldom povzročajo veliko javno pozornost. Znano je, da je Irska odpovedala zadnji vez z Anglijo, ko je uzakonila sklep, da predsednik Irske ne bo potrjevala niti angleška vlada niti angleška krona.

Bolj »ljudsko fronto«, ki je prva nudila komunizmu najmočnejši odpor in se bo morala boriti z njim tudi še potem, ko kapitalizma že zdavnaj ne bo več. S se drugimi opozorili — na žalostno usodo izseljencev, na dvojno stran šolskva, ki je usmerjeno proti Cerkvi, kakor komunizem, in proti komunizmu, kakor Cerkev in torej ne more dosegati ne vzgojnih ne izobraževalnih uspehov, in slednjim, v zadnji točki, še na žalostno materialno stanje katoliške duhovščine — z vsemi temi opozorili in s 29 strani obsegaajočim pastirskim listom o najbolj zapletenih sodobnih vprašanjih pa je jugoslovanski episkopat dokazal, da je v enotedenski konferenci opravil večje duševno delo kakor katerakoli svetna komisija.

Pri pogajanjih gre za čisto določene politične načrte, ki tičejo bodočega položaja Irske in Severne Irske (Ulsterja) ter njunih bodočih odnosov z Anglijo odnosno angleško krono. Angleška vlada želi, da bi vsa ta vprašanja bila razrešena do kronanja kralja Jurija, pri katerem Irske ne sme manjkati, kar pa je neizbežno, ako se irsko vprašanje ne uredi tako, da bo zadovoljilo Irce in vlado de Valere. Predsednik Irske je prišel s predlogom, naj postane Irska enotna, a v dve zvezni državi razdeljena država, eno južno, ki bi obsegala sedanjo svobodno irsko državo, drugo pa severno, ki bi obsegala sedanji protestantski Ulster. Oba dela bi dobila samoupravne pravice, v celi vrsti vprašanj pa bi imeli skupen urad. Tako rečimo za zunanjo politiko in za željeno obrambo. Skupen urad bi bil podoben nekdanjim avstro-ogrskim delegacijam. Anglija bi novo irsko ustavo priznala in a njo takoj sklenila trgovinsko pogodbo. Predsednik Irske bi volil irski narod sam.

Pogajanja za enkrat ugodno potekajo in prevladuje optimistično razpoloženje tako v angleških kakor v irskih krogih.

Manifestacijski shod JRZ v Ljubljani

Za jutrišnji veliki manifestacijski shod Jugoslovanske radikalne zajednice v Ljubljani vlada med člani stranke v Ljubljani, pa v nič manjši meri tudi med člani in somišljeniki v okolici in podeželju vsesplošno zanimanje. Pričakovati je zelo lepo udeležbo. Saj pa tudi ni nič čudnega, ko gre za to, da se naši ljudje po dolgih letih zopet enkrat svobodno sestanejo in poročila svojih voditeljev poslušajo.

Na shodu bodo govorili gg. minister dr. Miha Krek, senator Fran Smodej in ljubljanski župan dr. Juro Adlešič. Na shod je povabljen tudi notranji minister g. dr. Anton Korošec, ki se bo shoda tudi gotovo udeležil, ako ga ne bodo zadržali v zadnjem hipu važni državni posli.

Shod se bo vršil seveda ob vsakem vremenu, čeprav velika kinodvorana »Uniona« ne bo mogla obsejati vseh zborovalcev in bodo morali mnogi prisostvovati shodu v stranskih dvoranih in tudi na prostem. Zato pa bodo monitirane povsod zvočne naprave in bo vsakdo lahko sledil v veliki dvorani povedani besedi.

Ker je dohod članov posameznih organizacij organiziran, bodo vsi prostori po rediteljstvu toliko časa za neorganizirane zaprti, dokler ne dospe v »Uniona« zadnja organizirana skupina. Preč duhovščino, dalje one člane JRZ, ki zaradi starosti ne bi mogli sodelovati pri svoji krajevni skupini, prosimo, da pridejo v dvorano najkasneje do pol desete ure. Do tega časa bo imelo dostop v dvorano tudi žensstvo v narodnih nošah.

One izvenljubljanske udeležence shoda, ki se ne bodo priključili organiziranim skupinam pri sprevedu, prosimo, da ne silijo v dvorano toliko časa, dokler ne prispejo vsi sprevedi.

Vse udeležence shoda pozivamo, da brezpogojno sledijo navodilom rediteljstva, ki ima podrobna navodila za razporeditev udeležencev na zborovalnem prostoru. — Le če bo vladal vse povsod predviden red, bo prirediteljev res mogoča.

Odgovor kardinala Liénarta francoskim komunistom

Lansko leto smo doživeli v Franciji zanimiv način komunistične propagande. Primerilo se je namreč nekajkrat, da so se vodilni politiki komunistične stranke v parlamentu in tudi v svojem tisku obrnili naravnost na katoličane in zlasti njihove strokovne organizacije in jih pozvali, naj vstopijo v vrste komunistov in se z njimi bore proti kapitalizmu, ki je obojini sovražnik. Nov način komunističnega dela, ki se kaže v tem, da se njihovi ljudje skušajo vsepovedi vtihojati, vrniti v vse organizacije in družbe in tamkaj zmešati pojme, je torej v Franciji dobil neko svojso varijanto. Na komunistična vabila so odgovarjali katoliki po svojih zastopnikih in prav tako tudi v časopisju. V lepem programatičnem govoru je ob jasnih nauk katolicizma in komunizma kardinal Liénart na katoliškem shodu v Lille-u. Z ozirom na njegov govor pa se je tajništvo komunistične stranke, severni odtsek v Lille-u, z odprtim pismom obrnilo na kardinala, češ da ni prav, ako katolicizem doži komunistizem vsega zla, ki je na svetu, ki bi ga nasprotno komunistem sam rad odpravil. Pri tem se je tajništvo, ki je pismo odpustilo, sklicevalo na program francoske komunistične stranke.

Temu odprtemu pismu komunistične stranke pa je kardinal Liénart odgovoril enako v odprtem pismu, kjer pravi, da ga veseli zmeren ton, ki so se ga pisci v svojem dopisu poslužili. Vendar njegov odgovor ne more v ničemer ne omiliti, ne predrugačiti vsebine njegovega predavanja na katoliškem shodu. Kardinal pravi, da nikdar ni trdil, da je komunizem kriv vsega zla, ki vlada v današnji družbi, ampak je izrecno poudarjal, da pripravlja pot komunizmu izmatirizirana meščanska družba s svojim nekrščanskim življenjem. Pač pa, nadljuje kardinal, je v svojem govoru označil komunizem kot veliko sodobno nevarnost. To pa pravi — dobesedno — radi tega, ker ga sprejemam takšnega, kakor se predstavlja množicam:

»Komunizem si lasti lastnosti, da je zdravilo za sedanjo družbo. Ima pravico, da ga preiščem kot takšnega in da tudi ocenim njegovo vrednost. To je obenem moja dolžnost, kajti vi ga ponujate tudi katoliškim delavcem, ki so otroci Cerkve in drugim delavcem, katerim sem tudi duhovni oče.

Toda po čem naj sodimo vrednost kakšnega zdravila: ali po reklamah, ki mu je priložena, ali pa po izkušnjah, ki jih ima človek in družba z njim? Vsakdo ve, da je bolj pametno, da ga presojamo po njegovih učinkih.

Na koncu pisma sem bral vaš program: služiti koristim francoskega naroda; voljo, da bi vsi, ki delajo, mogli brez strahu pred jutrajšim dnem živeti od sadov svojega dela in tudi njihove družine; obvarovati našo deželo pred strahotami državljanske vojne; mimo vsega varovati in gojiti mir med vsemi ljudmi, ki so dobre volje; vzbuditi strah pred vojno sploh, da bi človeštvo bilo obvarovano te nesreče... Ko sem bral ta program, vam rečem, da ga morem brez pridržka podpisati, ker ni nobena komunistična specialiteta, kakor bi morali vi dobro vedeti.

Toda vprašanje, ki si ga pri tem moram staviti, je sledeče: Kako hoče komunizem doseči ta svoj cilj?

Vi mi odgovarjate na to vprašanje v vašem pismu s sledečimi besedami: »Vi veste, da hočemo komunisti gospodarski in socialni red, v katerem bo po besedah evangelija vsakdo mogel živeti, ki si služi kruh v potu svojega obraza« — (beseda ni v evangeliju, ampak v knjigi Genesiz) — in da vsi, ki ne delajo po besedah sv. Pavla, ne bodo imeli mesta v družbi. Mi hočemo red, v katerem bo odpravljena eksploatacija človeka po človeku. Ostane nam torej naloga, da pobliže preiščemo, kako v praktičnem življenju komunisti uresničujejo svoje ideje.

Ko smo torej čitali reklamo, pogledimo praktične učinke komunističnega zdravila v Rusiji. Reči moram, da je beseda sv. Pavla zelo brutalno tolmačena. Pod kategorijo »isti, ki ne delajo«, se je brez obotavljanja vrglo duhovščino, kateri se odreka misijonsko poslanstvo, čeprav je silno težavno. Dalje so sem prišli lastniki in tudi izobraženci, ki ne mislijo tako kot vsemogočni oblastniki režima. In na kakšen način jih komunizem izločuje iz družbe? S tem, da jih meče v ječe, da konfiscira njihovo premoženje, da je razkopiral njihove družine, da jim je vzel vsako svobodo, celo pravico do dela s tem, da jih je postal umirati v revščini in mrazu v sibirskih stepe. To naj bi se reklo spreprečevanje izrabljanja človeka po človeku? Kaj je delovni človek s tem pridobil, ker je mezdno razmerje do sočloveka nadomestil z neravnostjo posvečenja eksploatacija po vsemogočni državi?

Vi me bodete vprašali, na koga se morem v tej svoji sodbi sklicevati. Odgovarjam, da črpam svoje informacije iz smernic, ki jih dajejo komunistični stranki njeni voditelji, iz njihovega časopisa in od pri, ki so videli vse to in ki so mogli govoriti. In pa tudi neposredne izjave ljudi, ki so mi osebno pripovedovali, kar so videli v sovetiji.

Ali nimam prav, ako smatram te dokumente za trdnje, kakor pa vaše vabilo katoliškim delavcem, češ, kaj sami gredo v Rusijo, pa bodo videli, kaj se ondi dogaja. Kaj pa bodo videli v Ru-

siji pod vodstvom sovjetskih agentov? — Za svojo osebo ne morem razumeti, zakaj ne bi delavci in kmetje sovjetske Rusije, ako so v resnici tako srečni, kakor nam vi tukaj pripovedujete, sami prišli v Francijo in nam razodeli svojo srečo. Zakaj nimajo svobode zapustiti sovjetske meje in obiskati druge dežele? Z izjemo nekaterih posebnih zanesljivih in posebno plačanih pa vidimo, da je množica sovjetske Rusije ujetnik na svojem ozemlju. Ne delavce, ne kmet ne more pod smrtno kaznjo zapustiti obljubljenega raja...

Radi dejstva žalostnih resničnosti označujem komunizem kot najslabše zdravilo za sedanjo bolno družbo, ki ga je sploh mogoče dobiti. Da o zdravi družbi, imamo zdravilo, ki je neprimerno bolj človekoljubno in neskončno bolj učinkovito: krščansko zdravilo. Nihče ne dviga bolj visoko človekove osebnosti kakor krščanstvo, ki ne gleda v človeku samo inteligentne živali, ampak pravega božjega otroka. Nihče ne razumeva tako širokogrudno bratstva kakor krščanstvo, ki ga ne omejuje samo na gotova plemena in na gotove socialne razrede, ki jih tudi ne hujša drugega proti drugemu za nasilje in sovraštvo. Mi ljubimo vsa plemena, vse narode in vse družabne plasti brez razlike. Nihče ni tako mizogiben kakor krščanstvo. Kajti mesto da bi povzročevalo borbo in nasilje, da bi nestilo socialne spore in državljanske vojne, neprestano opozarja na potrebo novega socialnega reda, ki ga naj družba zgradi s sodelovanjem vseh v pravičnosti in ljubezni. Mi smo daleč od tega, da bi Francijo hoteli razklati v dva sovražna tabora. Zato nudimo svojo roko vservi, tudi komunistom brez zahrbtnosti misli, ako hočejo delati s tem programom in ne s kakim drugim, ki ne prinaša nikomur sreče.

Mariborski občinski svet

Maribor, 15. jan.

Nocoj je bila v letošnjem letu prva seja mariborskega občinskega sveta. Seji je prisostvoval tudi okrajni načelnik za levi breg dr. Popovič. Uvodoma je župan sporočil, da je končno rešeno vprašanje podelitve 18 milijonskega posojila mestni občini ter da je denar že nakazan. S tem je sedanja občinska uprava opravila svojo največjo in najtežjo nalogo in je mariborskemu gospodarstvu storila ogromno uslugo s požitvijo Mestne hranilnice. Nato predlaga volitve v gradbeni odbor za leto 1937 in v mestno disciplinsko sodišče. V gradbenem odboru ostanejo vsi dosedanjí odborniki z izjemo ing. Deva, na katerega mesto pride ing. Jelenc, in namesto obč. svetnika Oslaga občinski svetnik dr. Miler. Člani disciplinskega sodišča so dr. Miler in Ozvatič ter namesto Stabeja prof. Prijatelj. Sledila so poročila raznih odsekov:

Za prvi odsek je podal poročilo dr. Miler. Obravnavale so se številne pritožbe o zaračunanih uvoznikah, prirastkarinah, hišnih najemninah davščinah ter kanalizacijah. Mestni svet je vse pritožbe zavrnil.

Za drugi odsek je poročal obč. sv. Aljančič, in sicer o delovanju pomožnega dela v preteklem letu. Podžupan Zebot je izrazil željo, naj banka upravnica dodeli Mariboru večje vsote za bednostni fond, iz katerega dobiva le neznan del tega, kar plačuje. Letno prispeva Maribor v ta fond okoli 3.500.000 Din, dobi pa le par stotisoč Din nazaj. Zupan je sporočil, da je bilo ravno večerj podpisano prvo nakazilo mariborski mestni občini v znesku 100.000 Din. Vse prošnje za ubožne podpore in za sprejem v oskrbnišnico so se na predlog odseka sprejele brez debate.

Za tretji odsek je poročal obč. svetnik g. Stabej. Statut mestnega statističnega odbora se spreminja v smislu zahtev trgovskega ministrstva. Mestno načelstvo je v novembru vložilo na banko upravo predlog, da se priključi mariborski občini Mariborski otok in del zemljišča, čez katerega vodi pot. Mestni svet je vlogo odobril.

Za četrti odsek je poročal obč. sv. ravnatelj Hrastelj. Prostori za proskribejski urad so prestreli. Poleg tega pa rabi mestna občina nove prostore za premoženjsko upravo, vodovod in za šolski odbor. Obč. svetnik Hrastelj je predlagal, da najame mestna občina sedem sob v prvem nadstropju hiše na Slomškovem trgu 6, ki je, last Zadruga doma. Za pripravo teh prostorov se odobri kredit 70.000 Din. Letni prispevek mariborske mestne občine za vzdrževanje policije znaša 521.000 Din. Posebna komisija mestne občine je iz dazetek pregledala in odobrila. V okviru letošnjega prispevka bo občina popravila poslopja, v katerem je predstojništvo policije. Oblastnemu odboru Jadranske straže se nakloni podpora v znesku veseliše takse, ki bi jo moralo društvo plačati za svojo jutrišnji prireditel. Za popravilo cerkvice na Kalvariji prispeva mestna občina 2500 dinarjev.

Za peti odsek je podal poročilo podžupan g. Franjo Zebot. Na dnevnem redu so bile poveljni prošnje gostinčarjev za podelitev dovolil za gostilniške obrate. Ugodno se rešilo prošnje Viktorije

Domači odmevi

Doslednost v Knafjevi ulici

»Slovenski narod« si ne ve iz zadrege, v katero je zašel zaradi svojega čudnega poročanja o španskih zadevah, pomagati drugače, kakor da skuša predstavljati naša poročila kot pristranska. S tem pač le sam potrjuje, kar smo mi trdili, da je namreč v tej zadevi »Narodu« pristransko vse, kar ne gódi rdečemu režimu v Valenciji in se ne vjema s stališčem III. internacionale. Toda o tem ne bomo več razpravljali. »Narodu« piše pač tako, kakor mu sree vleva. Opravičuje se pa zdaj s tem, da ne mara podpirati fašistov. »Prepuščamo« — tako vzklika — »naši javnosti presojanje vprašanja, ali je treba baš nam Slovincem zagovarjati fašizem in njegove metode, pa naj se šopiri v tej ali oni državi.« Če se objektivno poroča o španskih dogodkih, kakor to dela »Slovenec«, ki pove, kaj se tam v resnici godi in zato ne zakriva na primer stranskih grozodejstev španskih komunistov, ki zverinsko pobijajo nedolžne ljudi, celo redovnice, ki s politiko nimajo prav nobenega opravka — potem se to ne pravi zagovarjati fašizem, ampak samo vsakemu kulturnemu človeku sveta načela humanitete, ki jih pa seveda morala Ljénina in Trockega ne priznavate. Kar pa se tiče »Narodovega« vprašanja, ali je Slovincem treba zagovarjati fašizem in njegove metode, pa naj se šopiri v tej ali oni državi, se usojamo vprašati »Narodu«: Kdo pa je zagovarjal orjunistvo v Jugoslaviji ter ga bodril k njegovim oboženim podvigom in zločinom po tujem zgledu? Kdo je ploskal batinaškemu režimu in Obznani ter pozival k zavtoritarnemu načinu vladanja zoper »revolucionarne« elemente? Kdo je pozdravljaj nacionalistično diktaturo, jo pet let slavil in hujskal na iztrebljenje in persekucije pristavev demokracije? In naposled: Kdo je oziroma so tisti, ki se zdaj s vsemi kriplji delajo na to in v temi rovarijo, da bi se fašističen režim v Jugoslaviji povrnil in kličee ravno v »Narodu« vse orjunistvo vkup, da naj se zadavi demokracija? — Na to naj zdaj »Narodu« odgovori in naj se strahopetno ne umika, češ, zaključimo debato, ko pa debata šele sedaj postaja zanimiva! — Torej!

Nekaj o resnici in morali

Nenavadno lepo vreme je tudi naše fašiste, o katerih že dolgo ni bilo nič slišati, zbudilo iz zimskega spanja in njihov »Pohod« je napolnil, odštevši inserate, kar celih osem strani samega psovovanja na slovenski »klerikalizem« v znanem slogu bivše Orjune. Predvsem mu je seveda napoti slovenski katoliški tisk, ker tako odločno zagovarja slovenstvo, katerega so fašistični režimi preganjali in ga hoteli s svojimi barbarskimi metodami in jugoslovenstvu utopiti. »Pohod« kar piha od jeze, ker se je »Slovenec« upal unitaristično ideologijo bivše diktature imenovati perversno in ker zahteva konec jugoslovanske centralistične žlobudre, ki se naj nadomesti s čisto slovenščino naših mater in očetov: tudi naša obramba slovenske narodne zastave je pohodovce spravila popolnoma ob njihovo bomo pamet. Zato po starem receptu iz framaonske apoteke poziva naše cerkvene kneze in dostojanstvenike na odgovor, ali res smatrajo »Slovenca« za katoliški list; če ne, naj ga slovesno izobčijo in obsodijo, če pa ga odobravajo in priporočajo, potem — bodo pa imeli opraviti s »Pohodom«. ... Tako pisanje je res že popolnoma infantilno; naši škofje vendar ne bodo hodili po odgovor na vprašanje, kaj je katoliško in kaj ni, v fašistični glavni stan. Naše stališče, da bodi podlaga našemu

javnemu in kulturnemu življenju naša prirodna prvotna narodna pripadnost in zavest, odgovorjati naravni morali in pravu, ki ga je katoliška Cerkva vedno branila proti vsaki nasprotni teoriji in posegu, in pohodovci se bodo morali s tem stališčem katoliške Cerkve že sprijazniti in pripoznati, da je s stališča naravne morale njihov bivši režim bil v resnici perversen. Perversno se namreč v latinščini imenuje to, kar nasprotuje zdravi pameti in normalnemu čustvovanju ali, po domače, kar narobe na glavi stoji, in naš jugoslovanski fašizem v resnici od samega začetka stoji na glavi. Če se »Pohod« v svojem članku zoper naš tisk sklicuje na nek odstavek dr. Gosarjevega »Novega družabnega reda«, mu to ne bo nič pomagalo. Odlični katoliški kulturni delavec piše tam o resnici in morali, ki mora biti vrhovno načelo in vodilo vsemu življenju in delovanju in obzaluje, da se v tem oziru tudi v katoliškem svetu greši, pa da se večkrat nasprotniku odreka vse, kar je ali bi utegnulo tudi na njegovi strani biti dobrega. Kdor pozna slovenski tisk, pa bo gotovo priznal, da je v tem oziru katoliški tisk vedno stal na braniku resnice in pravice, kakor stoji tudi danes, ko brani načela krščanske morale, prirodne prava in slovenskih narodnih pravic tako proti vsakemu protijudskemu, nedemokratskemu in nasilnemu režimu, kakor proti komunistični diktaturi in njeni brezverski kulturi. V enaki meri pa se bori slovenski katoliški tisk s »Slovincem« na čelu tudi proti fašistični »morali« živalskih instinktov in imperializma ter teptanja človečanskih načel. Sprejema in priznava pa vse, kar je resnično in dobro, naj se poraja kjerkoli, dočim se tako slovensko »svobodomiseltvo« kakor njegovi nacionalistični in socialistični izrastki vsi enako odklikujejo po slepem fanatizmu. »Pohod« naj torej lekcijo o resnici in morali obrne nase, ker mu bo to zelo koristilo, saj se pisec njegovega tozadevnega članka tudi šteje med »dobre katolike«. ... V ostalem pa si besenjenje »Pohoda« lahko razlagamo iz nagle likvidacije JNS, kateri ta list od nekdaj kot skrajno desno krilo sluzi; pred smrtjo vsaka sveča še enkrat krčevito vzdahne zaplapola.

Predsednik vlade se vrača

St. Moritz, 15. januarja. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je bil nekaj dni z rodbino v St. Moritzu v Švici in je nocoj odpotoval z vlakom naravnost v Belgrad.

Kaj piše »Obzor«

Zagreb, 15. jan. b. Današnji »Obzor« poroča, da so prvi uradni stiki med predstavniki SDK in predstavniki JRZ najavljeni za jutrišnji dan. Vodili se bodo razgovori o važnih narodnih in političnih problemih, ob priliki katerih se bosta oba stranki seznanili s stališčem glede vseh aktualnih vprašanj. Šele potem, ko se bodo videli rezultati prvih razgovorov, bosta lahko pogajajoči se stranki ugotovili izgleda za bodočnost in bodo šele tedaj lahko sprejeti sklepi, ali naj se preide k pogajanjem, ali naj se zaključi predhodni sporazum. Končni sporazum bo sklenjen lahko šele tedaj, ko se bodo pri svobodnih volitvah ugotovili pravi predstavniki večine Hrvatov, Srbov in Slovincov. Edino ta prevedura je jasna in pravilna.

Spremembe v belgrajskem zboru inozemskih časnikarjev

Belgrad, 15. januarja. m. V zboru tukajšnjih inozemskih časnikarjev je v zadnjem času prišlo do večjih sprememb. Tako odhaja dosedanjí tiskovni ataše na Češkoslovaškem poslanstvu Edvard Parma na novo službeno mesto v zunanje ministrstvo v Pragi. Na njegovo mesto pa pride dr. Kórbli, ki izhaja iz znane in ugledne židovske družine.

Spremembe so tudi pri tukajšnjih nemških časnikarjih. Dolgoletni dopisnik nemških listov »Münchener Neueste Nachrichten«, »Kölnische Zeitung«, »Völkischer Beobachter« in »Berlin Börsen Zeitung« dr. Egon Heymann odhaja v Berlin. Na njegovo mesto pa prideta dva nova nemška časnikarja: baron Maltzahn in von Meri. Imenovanje dveh dopisnikov vseh vodilnih nemških listov v Belgradu, kjer je navadno sedež inozemskih časnikarjev za ves Balkan, dokazuje, kako velik pomen pridaja nemško propagandno ministristvo Belgradu.

Osebnosti

Belgrad, 15. januarja. Povišani so: Za administrativnega uradnika 6. skupine Higijenskega zavoda v Ljubljani Avgust Wrinskele. — Za tehničnega višjega pristava 6. skupine inspekcije dela v Ljubljani ing. Evgen Baraga. — Za zdravstvenega višjega pristava 6. skupine šolske poliklinike v Ljubljani dr. Rajner Basin. — Za zdravstvenega višjega pristava 6. skupine doma narodnega zdravlja v Mariboru dr. Valentin Varl.

Belgrad, 15. januarja. m. Z odlokom notranjega ministrstva je prestavljen Ibrahim Latišić, pristav VIII. skup. pri policijskem komisariatu na Jesenicah, k upravi policije v Splitu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. januarja. m. Tu je umrl Raša Milošević, ki spada med ustanovitelje bivše radikalne stranke in je bil obenem predsednik Srbskega broderskega društva.

Belgrad, 15. januarja. m. Nedeljskemu manifestacijskemu shodu JRZ v Ljubljani pripisuje vsa tukajšnja politična javnost veliko važnost. Tukajšnji politični krogi pričakujejo, da se bodo videli predstavniki JRZ na nedeljskem shodu izrazili tudi o dogodkih zadnjih dni, predvsem v zvezi z bližnjimi pogajanj: med JRZ in dr. Mačkom.

Belgrad, 15. januarja. m. Predstavniki posameznih trgovskih in industrijskih zbornic, ki so imeli te dni stalne sestanke in na njih pretresali vsa vprašanja, ki se tičejo zboljšanja in sprostitve našega gospodarstva, so se zglasili danes pri trgovinskem ministru, kateremu so izročili svoje predloge za vsa vprašanja, katera so pretresali na svojih sestankih.

Belgrad, 15. januarja. m. Iz Novega Sada poročajo, da je te dni prišel v poslopje okrajnega načelstva v Zabju poslanec dr. Gjorgije Ivanović, ki je hotel dejansko napasti podnačelnika Tamerinca, od katerega je zahteval, da mora izposlovati premostitev večjega števila občinskih uradnikov. Ker je okrajni podnačelnik zahteval poslana odločno zavrnil, se ga je hotel le-ta dejansko lotiti, kar pa so navzoči preprečili.

Dunajska vremenska napoved. Sneg. narasčanje temperature.

Bolezen sv. očeta

Vatikan, 15. januarja. AA. (Havas.) Zdravstveno stanje sv. očeta je neizpremenjeno. Visoki bolnik je prebil mirno noč. Davi je v svojem zasebnem salonu sprejel kardinala Pacellia, nato pa kardinala Nogara, in rektorja katoliške univerze v Milanu Gencellia.

Zadnji deželni predsednik Kranjske grof Attems-Heiligenkreuz umrl

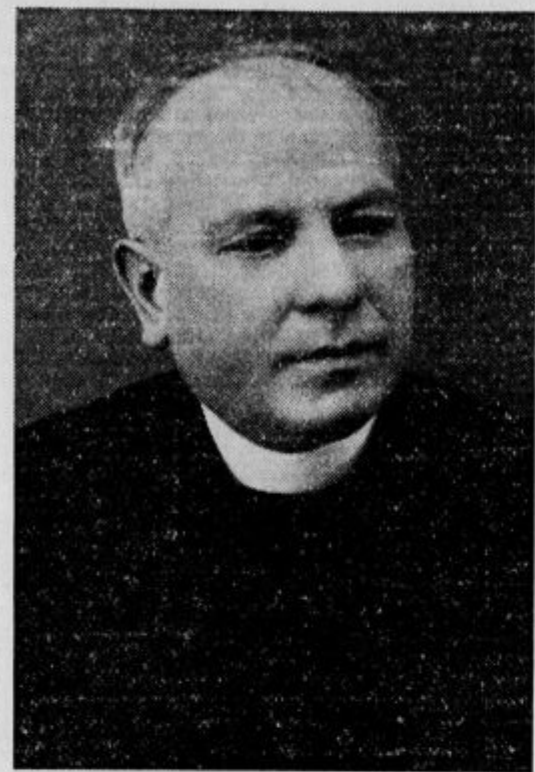
Salzburg, 15. jan. TG. Tukaj je umrl v sanatoriju Henrik grof Attems, baron Heiligenkreuz, zadnji avstrijski deželni predsednik vojvodine Kranjske. Grof Attems se je rodil dne 13. oktobra 1858 v Ödenburgu na Madjarskem. Leta 1880 je stopil v politično službo pri deželni vladi v Ljubljani ter je služboval po več okrajnih glavarstvih kranjske dežele. L. 1886 je bil poklican v notranje ministristvo na Dunaj, od koder je bil l. 1890 poslan na Stajersko, kjer je bil nastavljen kot okrajni glavar v Ljutomeru, nato v Ljuznici, od leta 1896 pa do 1901 pa v Celju, od koder je bil premeščen v Gorico. 1911 je prišel v Trst kot zastopnik državnega namestnika, kar je ostal do leta 1917 ko je bil imenovan za deželnega predsednika v Ljubljani. Na tem mestu je ostal do prevrata in se je njegovi uvidenosti zahvaliti, da takrat ni prišlo do krvoprelitja. Po odhodu iz Ljubljane se je naselil v Salzburg. Poročen je bil z grofico Cesehi a sante Croce, ki je umrla l. 1922.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo jasno vreme, ponekod z jutranjo megle. Novo pooblaščenec pričakujejo v severnih in zapadnih krajih in na Primorju. Temperatura se bo v zapadnih krajih nekoliko dvignila, v ostalih predelih bo pa huda slana.

† Katehet Pavel Zajc

Ljubljana, 15. januarja.

Davi je v Ljubljani umrl katehet g. Pavel Zajc. Vest o smrti tega dobrega duhovnika je globoko odjeknila v vrstah vse ljubljanske duhovščine, ki je pokojnika zaradi njegove srčne dobrote in ljudomilosti globoko spoštovala; prav tako je ta žalostna vest napravila silen vtis na mladino raznih ljubljanskih šol, kjer je pokojnik poučeval, zlasti pa na I. deški osnovni šoli (na Ledini).

Gosp. Pavel Zajc ali »gospod Pavler«, kakor je bil splošno znan v ljubljanskih krogih, je bil zelo plemenitega značaja. Radodaren je bil do vsakega, posebno usmiljen pa je bil do revežev. V družbi je bil povsod priljubljen ter je sleherni rad sledil šaljivemu, toda nadvse dostojnemu pripovedovanju o raznih dnevnih dogodkih.

Pokojnik se je rodil dne 24. junija 1877 v Sodražici. Mašniško posvečenje je prejel 18. julija 1903. Odtlej dalje je služboval kot kaplan in veroučitelj po raznih krajih, nazadnje v Ljubljani na deški osnovni šoli. Ze delj časa ga je mučila huda bolezen, zadnje tedne pa je moral iti v posteljo. Hudi in skoro neozdravljivi bolezniji je davi podlegel. Sedaj leži na mrtvaškem odru v mrtvašnici v Leonišču, odkoder bo v nedeljo ob pol 4. prepeljan v rojstni kraj Sodražico, kjer bo v ponedeljek ob 11. pogreb.

Svojemu zvestemu služabniku naj Bog podeli večnosti zasluženosti plačilo! Zalujotim, zlasti njegovemu bratu g. Zajcu, župniku v Rudniku, pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Medicinski studij bo težji

Iz Belgrada poročajo, da je prosvetni minister Dobrovič Stoevič podpisal uredbo o medicinskih fakultetah v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Ta uredba znatno otežuje pogoje medicinskega študija pri nas ter ima očitno namen, da bi naše fakultete usposabljele še bolj izobraženi naraščaj.

Važna je izprememba, ki nalaga belgrajski fakulteti, da obravnava tudi farmacevtsko znanost in da strokovno pripravlja ter izprašuje bodoče lekarne. Medicinske fakultete bodo imele nalogo, da pripravljajo gradivo in predlagajo potrebe odredbe za zboljšanje zdravstvenega stanja našega naroda. Medicinske fakultete bodo torej imele v bodočem značaj medicinskih akademij, ki jih pri nas še ni. Medicinska fakulteta v Belgradu bo imela medicinski in farmacevtski oddelek.

Na fakulteti so uvedene nekatere nove panoge medicinske znanosti, kakor znanost o dednosti, foniatija (glasoslovje), krenologija (o mineralnih vodah, plemenska higiena, nauk o vojnih strupih in aeronaftična medicina itd. Medicinske fakultete bodo imele 33 obveznih in 20 neobveznih predmetov. Kancerologija (nauk o raku) se ni uvedena. Študij na medicinskih fakultetah v Belgradu in Zagrebu bo trajal redno 5 let (10 semestrov) na farmacevtskem oddelku v Belgradu 4 leta (8 semestrov). Medicinska fakulteta v Ljubljani bo imela v bodoče 4 semestre.

Nova uredba določa, da se bodo mogli dokto-

ti spominati so bili dar hvaležnih gostov do gostoljubnih domačinov.

Takrat gostje niso semkaj prihajali iz mode za zabavo in kratak čas, kakor je pri mnogih dandanes navada, ampak res iz potrebe, da si zboljšajo in utrdijo svoje zdravje. Goriški nadškof Karel Mihael Attems se je o priliki vizitacije dne 18. junija 1766 nalašč pripeljal od Sv. Križa na Slatino, da si ogleda izvir glasovite statinske vode.

Ohranil se nam je tudi cenik iz leta 1813, ki kaže, da se je tedaj na Slatini gostovalo prav gospo in ne predrago. Po navodilih kopališkega zdravnikarja so gostje pri obedu vino vedno mešali z mineralno vodo. To jih je, kakor piše zdravnik dr. Matija Macher 1823, plagoma aklimatiziralo na kraj, da so jim bile noči polne počitka in lahkega spanja. To pa je bilo vino z domačih gor, večnoma s Cerovca.

Redkokdaj se je zgodilo — in to še v nekdanjih higiensko in sploh zdravstveno še manj izvestnih časih — da je kdo tukaj umrl kot slatinski gost. Pa še ti maloštevilni zgledi dokazujejo, da je bila Slatina že takrat znana kot zdravilišče in so v njej in po njej zares mnogi ozdraveli, če se niso prepozno zatekli vanjo. Še boljši dokaz za uspešno gostovanje v zdravilišču so stotine zahvalne podohe, ki vise v zdraviliški kapeli v znamenje nekdanjega ozdravljenja.

Zelo se je poudarila Rogaška Slatina po večkratnem obisku in prizadevanju nadvojvode Ivana. Prvič je tukaj bival leta 1810, ko je našel pod milim slatinskim nebom dušno in telesno okrepčilo po hudih naporih v francoskih vojnah. Nadvojvoda Ivan je s svojim večkratnim bivanjem na Slatini dal njenemu zdravilišču ugled in sloves, kakršnega prej ni moglo imeti.

Od 1811 leta dalje šteje Rogaška Slatina visoke obiske svojih gostov. Ludovik Bonaparte študira 1811 v senci slatinskih hrastov znanost in umetnost, ki je odložil kraljevo krono.

Cesar Ferdinand je bil 1847 leta s cesarico Marijo Ano na Slatini, ko je bila v zdraviliškem domu odprta Ferdinandova dvorana.

Jeseniška pogajanja

Četrty dan pogajanj za novo kolektivno pogodbo KID

Ljubljana, 15. januarja.

Pogajanja so se pričela danes ob 9. dopoldne pod predsedstvom g. inž. Baraga. Zastopnik podjetja inž. Petrovič pozove zastopnike organizacij, da naj predložijo pisemne predloge k večrajšnji razpravi. Predsedstvu je bilo sporočeno, da ima Zveza združenih delavcev še enega delegata. To sporočilo je dalo povod kratki debati, katero je zaključil predsednik današnje razprave inž. Baraga. Nato se je prebral skupen predlog strokovnih organizacij, in sicer ločeno od samostojnega predloga zastopstva Zveze združenih delavcev, ker do skupnega nastopa še ni prišlo.

Samostojni predlog ZZD se v glavnem nanaša na: delovni čas, da je določen točno po tekstu zakona o zaščiti delavcev (§ 6).

Na čl. 2, tč. 3 kol. pogodbe, da se vsem delavcem zagolovi vsako tretjo nedeljo zakoniti odmor. Da se sporazum o praznikih z dne 31. 12. 1930 odpove in da naj bo merodajen v tej stvari »modus vivendi« do sklenitve konkordata.

Da naj imajo pravico do družinskih in stanovanjskih doklad vsi delavci KID.

Kokainski sleparji obsojeni

Razkritja, kako sleparijo svoje žrtve

Ljubljana, 15. januarja.

Kokainski proces je drugače dvignil javnost iz njenih vsakdanjih tirov in razgibal Ljubljano tako, da povsod obravnavajo o kokainu in o dobičkonosnem tihotapstvu tega mamila. Kokain prihaja k nam iz dveh velikih tovarn, iz tovarne Merk v Darmstadtu, Nemčija, in Roch v Švici. Nemški preparat je boljši in bolj iskan, zato dražji. Kilogram kokaina en gros stane 25.000 Din, treba pa je pri uvozu plačati raznih carinskih taks do 70.800 Din. Kot zdravilo je kokain v Ljubljani razmeroma drag. Kakor je državni tožilec dr. Fellacher povdaril, vse ljubljanske lekarne nimajo skupaj 1 kg kokaina. Jasno je, da se je tihotapstvo kokaina bohotno razvilo v zadnjih letih, ker se pri teh kupčijah obetajo brezvestnemu spekulantu velikanski dobički. Naši kraji so pa bolj tranzitna proga za skrivni prenos kokaina v Italijo, od koder gre potem v Egipt in orientalske kraje.

Kako postopajo sleparji

Na večrajšnji popoldanski razpravi je državni tožilec sporočil, da so se zglasile še druge žrtve akcijske družbe Širok & Co. Pet drugih oseb je ta družba osleparila za 70.000 Din. Niso pa kokainski nečedni poslali do globine pojasnjeni. Večrajšnja razprava je tudi nekoliko odkrila kulise, za katerimi so delovali sleparji s kokainom. Pojasnjen je bil enoten trik, ki se poslužujejo vsi ti sleparji: Družba si kak samoten javen lokal. Tja prinese prodajalec zavoj kokaina, točno 1 kg. Seboj pa nosi dve škaltijci ali pa dve epruveti. V eni je mala količina pristnega kokaina. Drugo prazno pa vporabi

Da se črta določilo o 5% izmenjavi staleža. Da se izloči določilo, da sme KID oddati razna dela svojega delokroga posameznim obrtnikom. Da se uvedejo redni letni plačani dopusti.

Poleg teh je v pisanem protipredlogu dala ZZD tudi več manjših predlogov. Vsi predlogi so bili pisмено kratko utemeljeni. Razgovor o predlogih se je zelo zavlekel, ker so posamezne točke hoteli čim bolj razjasniti in braniti njih upravičenost. Delegati Zveze združenih delavcev so na današnji razpravi dali predvsem odločen poudarek, da je treba delavstvu nižjih kategorij zaslužke ne samo varovati, temveč tudi primerno povišati.

V pisemnem predlogu treh strokovnih organizacij je bilo predlagano, naj se nadaljnje razprave vršijo na Jesenicah. Podjetje je vztrajalo pri svojem, da se pogajanja nadaljujejo v Ljubljani. K predlogu ostalih organizacij je pripomnil zastopnik ZZD, da ni važno, kje se pogajanja vršijo, pač pa je važen uspeh pogajanj.

Obravnava se je ob 1. pop. zaključila in se nadaljuje v ponedeljek 18. t. m. ob četrty na 10 dopoldne v Trgovski zbornici.

slepar pri poskušnji. V navzočnosti kupca z nožem načne zavoj in strese v prazno škaltijco ali epruveto iz zavoja nekaj njega vsebine. Drugi slepar fungira kot straža. V ugodnem trenutku nastane kak ropot. Prvi slepar naglo skrije zavoj in vzeti vzorec pod mizo. Ta trenutek porabi slepar, da zamenja vzorec in predloži potem kupcu vzorec s pristnim kokainom. Ko je poskušnja izvršena, je kupčija sklenjena. Kupec pa je pozneje presenečen, ko ugotovi, da je kupil kako ničvedno zmes.

Državni tožilec za strogo sodbo

Po končanem dokaznem postopanju, ko so bili prečitani razni spisi in zapiski, so sledili govori. Državni tožilec dr. Fellacher je bil kratak. Zavehtal je za vse 4 glavne obtožbe najstrožje kazni, ker so škodljivi naroda. Tvorijo nekako akcijsko družbo za kokain. Mnogo je žrttev. Svoje mreže so imeli povsod razpredene. Ljudje se jih niso upali ovaditi, ker so se jih bali. Zasluga našega časopisja je, da je ta afera prišla v javnost. Slični procesi so tudi po drugih državah, tako na Češkem. Kokainski sleparji so povsod enaki. O obtožnicah glede Sangrada ne izgublja mnogo besed. Pred zakonom so odgovorni.

Branilci za oprostilno sodbo

Širokov branilec — exoffo dr. Murko: Ni dokazano, da bi obtoženci sporazumno delali, ne gre za kako akcijsko družbo. Širok je imel zavest, da je prodal pristen kokain. Predlagam oprostitev Široka v slučaju Masterla in Vučnika, milo sodbo v slučaju Ceferina.

Dr. Brencč, branilec Mauserja: Goljufije v tihotapskih stvarih se naj ne sodijo strogo. Zaradi svoje nezakonitosti se ti posli vrše skrivaj. Predlagam oprostitev.

Dr. Aleš Persin, branilec Martina Svetela: Sveje je žrtve slučajja Res so danes mnogi kokainski verižniki. Zgolj slučaj je, da je padel v to družbo naš mili Martin Svete. Naj bo onroščen.

Dr. Smodej, branilec Hladnika, je imel naitežje stališče, da zagovarja obtožena s težko preteklostjo. Svojo nalogo je dobro rešil. Tudi on je za oprostitev.

Branilec sangraških lečarjev: dr. Ražem za Draga Ceferina in ženo Albino in dr. Vl. Maček za ostale, sta predlagala, da naj vse sodišče oprost. Dr. Ražem: »Gospo bi bilo treba odlikovati, ker je odkrila sleparsko tolpo.«

Vsi krivi in obsojeni

Senatni predsednik g. Rajko Lederhas je po daljšem posvetovanju senata razglasil sodbo, da so vsi obtoženci krivi očitanih deliktov. Bili so obsojeni: Pavel Širok na 1 leto in 6 mesecev robije in Josip Mauser na 1 leto 2 meseca robije zaradi zločina obrtne prevare. Oba v izguba častnih državljanških pravic za 3 leta. (Obema so dokazani trije slučajji sleparije.) Martin svete na 5 mesecev strogega zavora in 300 Din denarne kazni in Fran Hladnik na 1 leto strogega zavora in 480 Din denarne kazni, oba le zaradi prestopka goljufije po §-u 334 k. z. Vsem se vsteje preiskovalni zapor od 10., odnosno 13. oktobra naprej.

Zaradi prestopka zoper osebno prostost in varnost so bili obsojeni: Drago Ceferin na 1 mesec strogega zavora, pogojno za 3 leta ter v plačilo povprečnine 500 Din. Albina Ceferin na 2 meseca strogega zavora in 800 Din povprečnine, Maks Biz-

Prine Peter Karagojevič je bil 1867 s svojo materjo gost na Slatini, in 42 let za njim njegov sin princ Aleksander kot grof d'Avala.

Od visokih cerkvenih dostojanstvenikov so zahajali v Rogaško Slatino med drugimi: Kardinal in primas ogrski Janez Scitovsky, prvič 1846 — zadnjič 1866; djakovski škof Strossmayer, prvič 1866 — zadnjič 1904; škof Slomšek na skupnih duhovnih vajah, prvič 1853 — zadnjič 1862; pomožni škof dr. Dominik Premuš, prvič 1908 — zadnjič 1933; monsignor Franjo don Bulič, prvič 1901 — zadnjič 1933; zagrebški nadškof dr. Anton Bauer, prvič 1911 — in poslej skoraj vsako leto.

Tako pogostni obiski odličnih gostov pričajo, da je Rogaška Slatina v teku dobrega stoletja postala prvovrstno mednarodno zdravilišče. Njen resni in dostojni zdraviliški značaj je bil priporočal vsem krogom in stanovom, ki so od blizu in daleč prihajali na zdravljenje v Rogaško Slatino.

Iz katerih krajev prihajajo vsakoletni gostje v Rogaško Slatino? To vprašanje je podobno, če ne povsem enako drugemu, ki se glasi: V katere kraje razpošilja Rogaška Slatina svojo zdravilno vodo?

Vzemimo stvaren zgled iz zaključka sezone 1926. To leto stoji nekako v sredi med koncem svetovne vojne in začetkom hujše gospodarske, zlasti denarne krize. Pokazalo nam bo torej, odkod in kako bi se mogel vršiti pravilen in navaden dohod gostov. To leto je bilo v Rogaški Slatini 1000 gostov več nego v najboljši sezoni pred vojno 1. 1912, ko je došlo 5227 gostov, v leto 1926 pa je bilo 6424 posetnikov.

Iz Ljubljane jih je bilo: 389, iz ostale Slovenije: 828; iz Zagreba jih je bilo 1128, iz ostale Hrvatske 833. Iz Belgrada jih je bilo 779, iz ostale Srbije 133. Iz Bosne in Hercegovine 325, iz Vojvodine, Baranje, Bačke, Banata 800; iz Dalmacije 137; iz Crne gore 2. Dalje iz drugih Slovenskih držav — iz Češkoslovaške 33, iz Poljske 2, iz Bolgarije 1, iz Rusije pa nobeden. Inozemstvo ostalih držav je poslalo iz Avstrije 247 gostov, iz

Člani JRZ v Ljubljani!

Jutrišnja nedelja je naš dan, praznik naše povezanosti in zvestobe slov. narodnim vzorom.

Somišljeniki!

Vsi se priključite na določenih zbirališčih svoji krajevni organizaciji in v struncem pohodu pokažite svojo zvestobo stranki in svojo odločnost v borbi za lepše dni.

Člani in somišljeniki JRZ v Ljubljani!

Naj nihče ne manjka pri prireditvi, ki jo prirejamo po letih nasilja v svobodi in sredi zgodovinsko pomembnega obnovitvenega dela za boljšo bodočnost države in naroda.

Jutri gremo vsi na shod

kateri se ponasamo s tem, da smo sodelavci in prijatelji slov. narodnega voditelja dr. Korošca

Auerspergovi gozdovi in slovenski človek

Dne 6. januarja 1937 smo objavili članek »Auerspergovi gozdovi in slovenski človek«. Inž. Skoupič Karl nam na zadnje odstavke tega članka pošilja tale popravke:

Ni resnično, da sem se postavil vedno na stran nasprotnikov našega naroda, marveč je nasprotno res, da sem se obnašal vedno in povsod korektno tudi v narodnostnem oziru. — Ni resnično, da moje »delovanje« zasluži, da si ga kdo pobliže ogleda, marveč je nasprotno res, da ni v mojem delovanju nikjer poudara za kakršnekoli očitke. — Ni res, da imam pred sodiščem proces, v katerem sem obdolžen, da bi bil ponaredil ključne pisalniskih miselov ali napeljal skriven telefon, marveč je nasprotno res, da sem bil v zasebnem pismu obdolžen takšnih dejanj, pa da sem proti piscu dotičnega pisma vložil kot zasebni tožilec tožbo pri okrožnem sodišču novomeškem pod Kzp 405-36 po § 301-3 k. z.

Ni res, da je delovanje v premoženjski upravi mesta Kočevja znano po tem, da so dolgovci zelo narasli, marveč je nasprotno res, da nimam in nisem imel nikdar opravka z denarnim poslovanjem premoženjske uprave in z nobenim njenim ne stariem ne novim dolgom. — Tudi ni res, da bi bilo obstojalo kakšno »ožje delovanje moje in moje žlahte«, marveč v času, ko sem jaz član te uprave, ni v njej nobenega člana mojega sorodstva niti svaštva. — Nadalje prav tako ni res, da sem bil od ZDU odpuščen radi nerednosti, marveč nasprotno me ZDU ni nikdar obvestila o nobenih nerednostih v zvezi z mojim odhodom iz njene službe.

Končno nikakor ni res, da bi si bil pri zadnjih občinskih volitvah dovolil predrzne izjave o tem, »da smo namitili klerikalce«, marveč je nasprotno res, da nisem nikdar, nikjer in nikomur izjavil niti teh niti po smislu sličnih besed in je res, da se zadnjih občinskih volitev sploh udeležil nisem.

Z velaspoštovanjem

Inž. Karl Skoupič.

Kočevje, dne 13. januarja 1937.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zavzite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

jak na 1 mesec in 15 dni strogega zavora, Stane Burgar na 1 mesec strogega zavora, pogojno za 2 leti, Ivan Krašovec na 14 dni zavora, pogojno za 1 leto.

Obtoženci so si pridržali pravice revizije in priziva. Razprava je bila končana o polnoči. Sodba je mnoge presenetila.

Opis našega prvega zdravilišča

(Po raznih virih sestavil dr. A. M.)

(Nadaljevanje.)

Leta 1886 je vrelec »Styria« ob svojem zaletju dobil svojo točilnico. Vodstvo tega posla je bilo poverjeno profesorju Rumpfu in Hoenesu.

Leta 1889 je dobila »Stara Svicarija« svoj stekleni paviljon.

V letu 1900 se je oskrbela Acetilen naprava, zdaj mesarija.

V letu 1904 je zgradila uprava: hišo za kočijaže, hlev za konje, listnjak za stelo in tehnično.

V letu 1905 je nastala: strojna, pralnica in shramba za premog.

V letu 1911 se je otvorilo zračno in sončno kopališče ter keglijšče.

Leta 1912 je bila pozidana zdraviliška vila Jánina.

Leta 1927 se je zgradil nov rastlinjak. Delo je izvršilo podjetje Höntsch iz Dresdenu.

Leta 1929 se je iz starega poslopja dvignila »Nova Svicarija«.

Leta 1930 se je nedaleč od glavne ceste za hotelom »Sonček« zgradilo novo gospodarsko poslopje s stanovanjsko hišico za ekonomia. Gasilski dom je bil postavljen 1934.

4. Gostje.

Zdravilna voda, lepa pokrajina in lepa pesem je že v prvih desetletjih 18. stoletja vabila in množila slatinske goste. Kako dobro so se gostje razumeli z domačini, pričajo krstne matrike, kjer se med drugimi najde tudi boter, ki je bil »gost na Slatini«.

Drug dokaz temu so nam stare knjige in podočice, ki smo jih našli na temkraj, in izmed katerih so nekatere očitno iz 18. stoletja. Vsi

Drobne novice

Kaj pravite?

Kokainska afera v Ljubljani je torej končana. Potekala je precej dramatično in človek se čudi, kako je moglo priti do takšnih dogodkov v Ljubljani, oziroma v Sloveniji.

Znano je, da Slovence nismo — z redkimi izjemami — odani ne morji, ne kokainu, ne heroinu ali kakor se že podobni strupi imenujejo. To so zanesli k nam tujci, zlasti ruski emigranti, ki pa so pridobili za te strasti pri nas le malo navdušencev, pendar dovolj, da se spleta nekaterim tiliim perzičnikom kupčevati s tem blagom, kakor so kdaj pred leti perizili z živili, manufakturo in še perizijo z zlatom, devizami in valutami. Lekarnarji pa, ki podobne strupe prodajajo, so pod tako ostro kontrolo, da morajo izkazati pri reviziji sleherni miligram strupa, ki so ga prodali na zdravniški recept, pa naj bo to kokain, morfi ali kaj podobnega. Celotno ime kupca morajo opisati v posebne knjige.

Nočemo trditi, da so preizkušnje kazni, ki so jih tihotapci v tem procesu prešli, omeniti moramo še nekaj drugega: ko je naš list to zudevo razkril in jo objavil, smo bili nekaj časa stalno pod grožnjami, se bo nad nami znesla ostra strogo tiskovnega zakona. Po tiskovnem zakonu smo morali objaviti celo popravek, ker smo napisali resnico. Če bi tedaj bili toženi, najbrže ne bi dobili dosti manj kazni, kakor tisti, ki so to zudevo povzročili. Časnikar, ki resnico pove, je torej vedno zaradi tega tudi v nevarnosti, da pride v zapor. Mi vemo, da so nekateri pridobitniki tedaj že špekulirali na tiskovne tožbe proti nam, češ: »Tu se da pa še nekaj zaslužiti! Naj plača »Slovenec«! Če bi recimo državni prawnik opasal v tej aferi obtoženo, kdo je hotel h kokainski aferi pristaniti svoj lonček na račun »Slovenca« in tiskovnega zakona, bi prišle na dan nemara prao zanimive zadeve!

Danes in vsako soboto

v restavraciji grand hotela
„UNION“

KONCERT
brez vstopnine. — Igra
salonski ork. voj. godbe

Koledar

Sobota, 16. januarja: Marcel, papež; Berard in tovariši, mučenci.

Noul grobov

† V Ljubljani je zatisnila oči ga. Greta Pokorn. Pogreb bo v nedeljo ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim svojem naše sožalje!

† V St. Pavlu v Savinjski dolini je 13. t. m. umrl g. Karel Videmšek, čevljarški mojster v Dolenji vasi. Naj počiva v miru!

† V Straži pri Teharjih je umrla po dolgi bolezni ga. Marija Klajnšek, posestnica. Rajnica je bila splošno priljubljena in daleč naokoli znana, kar je pričal tudi njen pogreb. Mir in pokoj njeni duši! Preostali pa naše sožalje!

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Izjava proforskega društva. V »Slovenec« dne 9. januarja je bil na 4. strani priobčen pod naslovom »Priznanje učiteljske službe...« poziv, naj se Proforsko društvo zavzame za naše profesorje glasbe ter doseže, da se bo krivica vendar enkrat zakonito popravila. Ker mora vsakdo iz omenjenega članka razbrati, da je šlo društvo s prekriznimi rokami mimo omenjene krivice, moramo ugotoviti, da je ni bilo plenarne seje v Belgradu — po prizadelet krivici —; da je ni bilo letne skupščine; da je ni bilo avdiencije pri merodajnih oblasteh; da je ni bilo spomenice in ne resolucije, ki ne bi bila zajela z vso silo tudi tega vprašanja. Društvo ni zamudilo v vseh letih nobenega drž. proračuna, da ne bi vedno in vedno opozarjalo na to naše ministre, senatorje in poslance ter jih prosilo, naj pomorejo tovarišem do njune pravice. Kdor objavlja take pozive, dela društvu veliko krivico, ki je tem večja, če je storjena vedoma in namenoma. — Odbor ljubljanske sekcije jugosl. prof. društva.

— Sv. maša pri Sv. Duhu na Polzevem. Izletnice opozarjamo, da bo v nedeljo ob pol 11 sv. maša v cerkvi pri Sv. Duhu na Polzevem.

— Po mrzlih dneh — sneg. Od nedelje do 25. t. m. nastopi doba hudozimcev, ki jim ponekod pravijo tudi sredozimci, to so svetniki sveti Anton Padovanski, sv. Neža in sv. Pavel. Pa smo še pred režimom hudozimcev dobili nov sneg. Od torka do četrtka je vladal letos najhujši mraz. V četrtek ponoči pa je mraz odnehal. Včeraj popoldne je bilo mehko vreme. Popoldne pa je začel sprva nalahno naletavati sneg. Pozneje gosteje, tako da so bile ceste, travniki in polja kmalu pobeljeni.

— Slomskovo Prosvetno društvo v Zagrebu priredi v nedeljo, dne 17. februarja po večernicah v društvenih prostorih, Nikoličeva ulica 10/I., predavanje »O državi«. Vabljeni!

— Vremenska napoved. Hladni val z jasnimi vremeni v državah nad vzhodno polovico Evrope. Snežni v Alpah, Jugoslavija: Oblačno v sredini države in v vzhodnih in južnih krajih. V ostalih delih se je razjasnilo. Rahla pooblašitev je nastopila v območju Primorja in v dravski banovini. V sredini države in v severnih krajih je hud mraz. Minimalna temperatura Sarajeva, Plevlje — 20, maksimalna Ercegnovi +9. Napoved za 16. januarja. Prevaldova bo bo jasno, tuintam jutranja megla. Nova pooblašitev se pričakuje v severnih in vzhodnih krajih, v ostalih delih bo jasno. Sonce vzhaja ob 7.12, zahaja ob 16.24.

— Transfuzija krvi v obči državni bolnišnici v Ljubljani. Nujno je svetovati, da v vseh primerih težke izgube krvi skupaj s ponesrečenem pridejo v bolnišnico njegovi zdravi in krepki sorodniki, ki bi mu pomagali s svojo krvjo. Prav tako je zaželeno, ker je najcenejše, da se tudi v primerih zastupljenja ali potrebe transfuzije iz drugih razlogov, odzovejo sorodniki. Če bi ne bilo takih sorodnikov, seveda preskri bolnišnica dajala krvi, ki ga pa mora plačati stranka. Le res revnim bolnikom ga plača bolnišnica. Kakor poziva časopisje, se je s pomočjo ministrstva soc. pol. in

narod. zdravja ustanovil v Belgradu (pri Obči državni bolnišnici) odsek za transfuzijo krvi. Prav tako organizacijo krvodajalske službe je ustanovil kirurški oddelček Obce državne bolnišnice v Ljubljani že leta 1931 ter jo dovedel do popolnosti. Iz raznih vzrokov pri poslovanju, zlasti po gnočnih težavah, se je družina krvodajalcev le naše postaje nekako razšla. Pod pritiskom finančnih prilik krvodajalec poprej znižani honorar je sedaj, vključno našim skromnim kreditom, zvišan na 250 Din ter bočemo z ostalimi potrebnimi ukrepi zopet vpostavitvi krvodajalsko organizacijo in realizirati to prepotrebno rešino službo v bolnišnici. Zato vabimo povsem zdrave in krepke osebe, zlasti abstinence, da se zglase od 9 do 10 v popoldnih, sredah in petkih na I. kirurškem oddelku bolnišnice zaradi preiskave, podpisa obveze in legitimacije. Pripomniti pa je, da oddajanje krvi ni nikak poklic, niti stalna zaposlitev, zlasti, ker je oddaja krvi možna tekem 4 tednov le enkrat.

— Uprava Obce državne bolnišnice v Ljubljani.

— Razpisna služba cestarja. Banska uprava razpisuje v območju cestnega odbora ptujskega službeno mesto banovinskega cestarja in sicer na banovinski cesti II. reda št. 251 Kamenščak-Lavci-Dornava-Ljubljana za progo od km 6.500 do km 11.500. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje je vložiti najkasneje do 31. januarja 1937 pri okrajnem cestnem odboru v Ptuj.

— 13. štev. »Straže v viharju« je izšla. Prinaša: Slušatelj in slušateljica univerze ob novem letu. Ne blea misel, ampak življenjska potreba. Lenin — plačane carske Rusije? Marija in naš čas. André Gide — vrnitev iz URSS. Brezbožniški pojavi med Slovenci. Izpolnitev univerze v 3 etapah. Redovništvo je treba poklati... Pojasnila preds. AA. nato oceno knjige Dr. Odar: Okrožnica Leona XIII. o krščanski državi, ter končno še razpis SDZ za izmenjavo na Čehoslovako. — V članku: Ne blea misel, ampak življenjska potreba se je v 13. vrsti zadnjega stolpca vrnila neljuba napaka. Namesto: če ne politično, — se pravilno glasi: če ne pohlitimo. »Straža v viharju« stane od januarja samo 20 Din.

— Pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšla knjiga »Dr. Bohinec, dr. Savnik: Zemljepis za III. razred srednjih in njim sorodnih šol. Izvenevropske zemlje.« Cena vezani knjigi je Din 36.

— Frankiranje dopisnic za Čehoslovako. Poštna direkcija v Ljubljani je opazila, da pošiljatelji dopisnic in razglednice za Čehoslovako še vedno premalo frankirajo. Zato opozarja vse interese na to, da pristojbina za dopisnice (razglednice) za Čehoslovako ni znižana, temveč znaša 2 (dva) dinarja, kakor za vse ostalo inozemstvo, razen za Italijo, Grčijo, Romunijo in Turčijo. Za nezadostno plačane dopisnice morajo plačati naslovniki v Čehoslovaki dvakratno manjkajočo pristojbino.

— Okraden kovač. Šmartno pri Slovenjgradu. Vedno bolj se množe tatvine, pri katerih izginja vse, kar morejo dolgorstneži doseči. 11. januarja t. l. je bil okraden tudi Gašper Franc, kovač v Šmartnem št. 98. Ko je odšel iz kovačnice k večerji med 8 in 9, so mu tatovi odnesli iz stanovanja koveček, dve uri, nekaj obleke in odejo. V kovečku je shranil vse svoje listine kakor: delavsko knjižico svojo in vajuca Mirka Gašperja, dva obrtna lista, dvojce mojstrskih spričeval, domovnico, krstni list, navrstveno spričevalo in še druge papirje. Prizadej je najbolj radi odnešenih listin ter prosil vsakogar, ki bi teh katero listino kje videl, da mu jo vrne odnosno sporoči najdbo, zakar ga bo Gašper Franc primerno nagradil.

— Velikodušen dar. Ga. Breme Hani, roj. Weber, soproga industrialca v Ljubljani, je poklonila zavodu za slepo deca v Kobevju 200 Din za revne slepe otroke. Iskrena hvala!

— Dr. Pregelj Ivan, Osnovne črtice iz književne teorije, 112 strani, cena nevez. Din 24, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Knjižico, katero so vsi izobraženci in učeča mladina željno pričakovali, je sedaj izšla. Saj do sedaj Slovenci še nismo imeli zares priročne in enotne knjige o tem vprašanju, ki se zlasti v šoli pri pouku slovenščine neobhodno potrebuje. Saj pride vsak od časa do časa v položaj, da želi v teh vprašanjih pojasnila. Posebno pa bo z izdajo »Osnovnih črtic« ustrezno našim profesorjem in dijakom, ki bodo dobili iz drobne knjižice vsa pojasnila iz književne teorije, katero so sedaj morali iskati po raznih knjigah. Pojmi so jasno razloženi, podani v klasi predelavi. Knjiga obravnava najprej epično pesništvo, nato liriko, dramatiko, prozo. Zanimiva in za vsakogar praktično porabna pa so na koncu knjige: Osnovno pregledna vprašanja in odgovori iz epike, lirike, dramatike in proze. V drobnejšem tisku pa so podani potrebni oris in pregledi vsake književne vrste po posameznih književnostih s posebnim ozrom na slovensko, hrvatsko in srbsko. Delo zato toplo priporočamo.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Glavni dobiček v znesku 100.000 Din pri četrtm žrebanju državne razredne loterije je zadela št. 88.192. Srečka je bila kupljena v Ljubljani v menjalnici »Reicher & Turk«.

— PRI RAZPOKANI KOZI, ozeblinah, tišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILICNO MAZILLO«.

Ljubljana

V soboto, 16. januarja

Gledališče

Drama (začetek ob 8 zvečer): Sobota, 16. jan.: »Dež in vihar«. Premierski abonma. — Nedelja, 17. jan.: ob 15: »Kralj in neba«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: »Korajza velja«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Opera (začetek ob 8 zvečer): Sobota, 16. jan.: »Hovansčina«. Red B. — Nedelja, 17. jan.: ob 15: »Cavalleria rusticana«. »Glumači«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20: »Pod to goro zeleno...« Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Predavanja

Univerza — predavalnica mineraloškega instituta: V torek, 19. t. m. ob 6 zvečer: XII. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Predaval bo g. dr. J. Olujčič O. F. M. o primeru razvoja živalskih vrst v dalmatinskem terciarju. Vstopnina 4 in 2 Din.

Univerza — mineraloški institut: Drvi ob 6 zvečer predavanje filozofskega društva v Ljubljani. Predaval bo vseuč. prof. dr. Rihard Zupančič o temi: »Determinizem in fizikalna slika sveta«.

Dvorana OUZD: V sredo, 20. jan., ob 8 zvečer javno predavanje prof. društva. Prof. Etbin Bojc: Kriza naše srednje šole. K važnemu predavanju vabljeni!

Prireditve in zabave

Filharmonija — velika dvorana: V petek, 22. t. m., koncertira slavni ruski pianist in eden n. večjih pianistov sedanje dobe sploh, Aleksander Borovski. Na sporedu so dela Scarlatija, Bacha, Liszta, Sandbya, Smetane, Prokofjeva, Stravinskega in Musorgskega. Prodajata vstopnic od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Sestanki

Hotel Štrukelj: Organizacija banovinskih zdravnikov dravske banovine redni občni zbor v nedeljo, 17. jan. 1937 ob 14.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Družine v Mostah: V nedeljo, 17. t. m. praznik celodnevne češčenja. Popoldne ob 3 vsaki uri sv. maša, le s to razliko, da je ob 8 sv. maša samo za šol. mladino. Popoldanski red: ob 12 do 13 molitvi sv. Reš. Telo 1. in 2. r. mešč. š., od 13—14.3. in 4. r. m. š., od 14—15 dekleta, od 15—16 žene, od 16—17 moške in fantje, ob 17 sklepni govor, pete litanije Srca Jez. in zahvalna pesem.

Franciščanska cerkev: Jutri, v nedeljo, ob 11 redna akademska služba božja pri oo. franciščanih. Zato danes ob 6 zvečer in jutri ob 10 popoldne enourna pevska vaja.

Kino

Kino Kodeljevo igra danes in jutri dvojni spored: »Zeleni domino« in »Brezbržno dekle« (Lucie Englich).

Kino Vič: danes ob 4, 6 in 8 zvečer film »Grad Hubertus«. V glavni vlogi Hansi Knatock.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

V restavraciji Emona JAR

igra od danes naprej nov orkester

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

I Sliko t. kateheta g. Pavla Zajca nam je iz prijaznosti odstopilo fotografsko podjetje Special Kotnik na Poljanski cesti 13.

I Gregorinova igra »Kralj in neba« bo dana v nedeljo popoldne ob 15 po znanih cenah od 20 Din navzdol. Igra je spisana na podlagi svetega pisma in tistega časa. Posamezne slike so zvezane z branjem božje besede. Snovno prikazuje delo čas za Herodove vlade in Kristusovega rojstva. V igri je orisan kraljestvo duha in kraljestvo materije. Ubogo, tlačeno ljudstvo pričakuje rojstvo Odršenika, ki se ga Herod boji. Neštete žrtve njegove strahovlade mro po ječah, medtem ko uživa Herod vse sladkosti življenja. Gremi mu jih strah pred padcem. Vest, da Jezus ni med nedolžnimi otroci, ki jih je dal pomoriti, povzroči skupno z drugimi vzroki njegovo smrt. Slikoviti prizori in lepa glasba, ki sta jo skomponirala gg. prof. Tome in Raha Rajhenič, pripomoreta k celotnemu nastroju. Plesje je nastudiral g. P. Golovin. Režiser: g. Edvard Gregorin.

I Mestna elektrarna ljubljanska sporoča, da bo električni tok v nedeljo, dne 17. januarja 1937 vsled nujnih del na omrežju za Spodnjo in Gornjo Sisko, Dravljice, Trato, St. Vid, Vižmarje, Podutik in Dolnice odklopljen od 7.15 do 11.

I Zahvala. Sekcija Podmladka pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa se najispreneje zahvaljuje za 1000 Din, ki jih je poklonil tukajšnji Rotary klub za izvedbo ferialnih kolonij.

I Tatvine v Ljubljani se množe. Ljubljanska policija je prejela zopet cel kup ovadb zaradi raznih manjših tatvin. Tako je izginilo z dvorišča Delavске zbornice Stanku Plešku kolo znamke »Waffenrad«, vredno 600 Din. V Frankopanski ulici pa je nekdo ukradel Alojziju Brusu 500 Din vredno kolo znamke »Möwer«. — V Strojnih tovarnah in livarnah je zopet izginil gonilni jermen, dolg 7.70 m ter vreden 320 Din. — Natakariči Neži Dergančević je v Gorenjčevih gostilni v Rožni ulici nekdo ukradel zlat prstan z rdečim kamnom in nekaj škatlice cigarete. — Neznani bosanski krošnjar, čigar opis je znan, je ukradel na Celovski cesti št. 8 Mariji Müllerjevi lepo naglavno ruto, vredno 200 Din. Prijavljenih je še več manjših tatvin. Policija se boji sedaj, da se bodo male tatvine po mestu silno razmnožile, ker je več tatvin bilo izpuščenih po zadnjem amnestijskem ukazu. Policija je pripravljena, da te tatvice takoj spravi zopet na varno, kakor hitro hitro jih zasači, ali pa jim dokaže kakšno novo krivdo.

I Prijet slepar z inzerati. Zadnje čase se klati po Ljubljani in po deželi vse polno sumljivih ljudi, ki zbirajo naročila za inzerate in pa naročnike za razne časopise, knjige in publikacije. Ljudje so po večini lahkoverni ter ne vprašujejo po legitimaciji. Okoli Novega leta so postali žrtve takega sleparja tudi nekateri prijatelji »Slovenca« v Ljubljani in v okolici. Ta slepar je bil zelo nevaren, ker si je znal preskrbeti celo ponarejeni pečat, s katerim se je izdal za zastopnika uprave »Slovenca«. Nabral je več noveletnih inzeratov, končno pa mu je naša uprava le prišla na sled ter ga ovadila policiji. Po daljšem iskanju je policija sedaj tega sleparja prišla. Včeraj ga je ves dan zasliševala, toda mož je trmoglav kakor zlepa nihče in zanika vsako krivdo. Ako se bo policiji posrečilo dokazati kakšno krivdo temu sleparju, bomo še poročali. Tiralica je bila izdana še za nekaterimi drugimi sleparji, katere sedaj iščejo.

I Poskušne samoumori. Včeraj popoldne so na prostoru pred šišensko šolo našli nekega moškega v luži krvi. Moški je bil že napol v omedlevici. Prezrezal si je namreč žile na obeh rokah. Moški je neki L. B. iz Zgornje Šiške. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Zlat zaklad na njivi

Maribor, 15. januarja.

V Grajeni pri Vurbergu je nedavno našel neki posestnik pri oranju sredi njive na bleščeče zlatnike. Izkopal je pravcati zaklad, ki je obstojal iz večjega števila zlatnikov iz poznorimske dobe. Zlatniki nosijo podobo cesarja Valentinijana, kovani so bili v Trierju ter so izdelani naravnost umetniško. Nekaj komadov teh zlatnikov je prišlo v roke zasebnikov, dva je kupil mariborski muzej, nekaj pa muzej v Ptuj. Najbrže je slučaj odkril najdišče, kjer bodo prišle na dan še druge zanimivosti.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. januarja ob 30: »Kadar se utrga oblak«. Red C.

Nedelja, 17. januarja ob 13: »Visokot ptešč«. — Ob 30: »Ples v Savoyu«. Znižane cene.

Popravek državnega pravnika

Prejeli smo:

V smislu čl. 26. zakona o tisku in čl. 9. zakona o izmenah in dopolnitvah zakona o tisku Vas pozivam, da na način, ki ga predpisuje čl. 27. zakona o tisku, priobčite v svojem listu sledeči popravek:

»Slovenec« je v svoji nedeljski številki 7 a z dne 10. januarja 1937 priobčil na svoji peti strani pod naslovom »Oče laži« je spregovoril sledeči dve sliki: (sledita obe sliki iz nedeljskega »Slovenca«). V članku, ki pod gornjim naslovom spremlja obe sliki, so tudi sledeči stavki: »Da bomo mogli spoznati kako more taka stvar, ki se ji na prvi pogled pozna nemški izvor, kljub strogu tiskovnemu zakonu mirno v javnost, se moramo seznaniti tudi s članki... V Mariboru pa markisti le legitimacije ne potrebujejo... si preskrbijo jns-arskemu duhu, ki še ni premagan, vsočen potni list, s katerim mirno nesejo mimo državnega pravnika kulturnobojni, ščuvajoči sliki, ki jih prilagamo v ponatisu... Zato je še povsod, kjer je bila taka propaganda tako nemoteno dovoljena kakor pri nas, prišlo do državljanske vojne, zato se toliko bolj čudimo, kje je bil tiskovni zakon, ki je nalašč za to izdan in ki je sicer tako buden, če za Slovence zahteva pravice.«

Vsi gornji očitki pa so, v kolikor so naperjeni zoper zakon o tisku in zoper poslovanje državnega tožilstva v Mariboru, neutemeljeni. Res je namreč to, da je državno tožilstvo v Mariboru zaradi okolnosti, ki jih ni samo zakrivilo, zaznalo za obe gornji sliki šele potom objave v »Slovenec« in da je, čim se je to zgodilo, izreklo prepoved revije »Svoboda«, iz katere je »Slovenec« obe sliki povzel, po predpisih zakona o tisku.

Državno tožilstvo v Mariboru.

Dne 11. januarja 1937.

(Podpis.)

Maribor

m Da ne bo prahu! Predstojništvo mestne policije opozarja vse vozače motornih vozil, da strogo upoštevajo predpise glede brzine vožnje ter jo zmanjšajo na minimum, da se na ta način prepreči prekomerno pršenje na ulicah. Po možnosti naj iz istih razlogov tudi usmerijo vožnjo tako, da bodo čim manj uporabljali Maistrovo, Gregorčičovo in Tattenbachovo ulico ter del Koroške ceste od Glavnega trga do Strommayerjeve ulice.

m Ali bi oljenje cest pomagalo? Borba proti nezmoemu prahu na ulicah razburja mariborske duhove. Nekateri predlagajo, naj bi mestna občina ceste sedaj poskropila z oljem. O tem smo se informirali pri strokovnjakih, ki pravijo, da sedaj tudi oljenje ne bi pomagalo. Ceste so tako zmrznjene, da olje ne bi moglo prepoiti površine in ne bi moglo vezati prahu. Edina pomoč je sedaj sneg.

m Bela zastava na jettišnici. Mariborska jettišnica bi bila zaradi amnestije skoraj prišla v zadrego, da bi morala izobesiti belo zastavo. Milost amnestije je namreč zadela vse kaznjence, tako da so ostali za jettiškimi zidovi samo še jettiški iz preiskovalnega zapora in oni, ki sedijo zaradi tihotapstva. Izpuščenih je bilo 149 kaznjencev.

m Mariborski dopisnik »Politike« g. Djukić nas naproša za ugotovitev, da ni »Politika« priobčila poročila o posojilu mariborski mestni hranilnici, na podlagi katerega je znani strokovnjak Slepčević napisal svoj članek proti obstoju mestnih hranilnic. Dotično poročilo je izšlo v belgrajskem »Vremenu«, dočim je »Politika« pisala pravilno, da rabi mestna občina posojilo v svrhu likvidacije dolga pri mestni hranilnici, da jo s tem sanira.

m Inozemstvo se zanima za razpravo. Mariborsko sodišče je razpisalo razpravo proti obema hitlerjevskima morilecema iz Avstrije Schellau in Godarju za 16. februarja ob pol 9. popoldne. Senatu bo predsedoval vs. Lenart, obloženca pa bo branil dr. Brandstätter. Kako veliko zanimanje vlada za razpravo v inozemstvu, dokazuje prošnja avstrijske korespondence »Oesterreichisches Zeitungsbüro«, naj jo sodišče o dnevu razprave točno obvesti.

m Bratee opekeli sestrico do smrti. Strašna smrtna nesreča se je pripetila na Peščenem vrhu pri Sv. Antonu v hiši posestnika Antona Omulca. Ko sta bila oče in mati za hip odsotna, sta ostala v kuhinji sama 4letna Elza in 5letni Franc. Otoka sta se motala okrog štedilnika, na katerem je vrel lonec vode. Naenkrat pa je Franc prevrnil lonec po sestrici, ki je zadobila take opekline, da je naslednjega dne v silnih mukah umrla.

m Pogorel je posestnik Franc Zelenko v Zupetincih. Ogenj je nastal na gospodarskem posopju ter zajel tudi hišo, na kateri je zgorela streha. Škoda znaša 22.000 Din.

m Leto dni je zaradi vroma v Košakih. V noči na 18. septembra lanskega leta je bil izvršen vrom v trgovino Jožefa Puncer v Košakih. Vlomilci so odnesli za 17.000 Din blaga. Sumili so takrat, da so vrom izvršili cigani. Nedavno so orožniki iz Murskega Središča zasledili pri 33letnemu delavcu Francu Kamenarju v Merhatovčih kose blaga, ki so izvršili iz tatvine v Puncerjevi trgovini. Kamenar se je včeraj zagovarjal pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča ter bil obsojen na eno leto robije in dve leti izgube častnih pravic.

m Ribe na trgu. Včeraj so prodajali rabe po 28, brancine po 28, mrole po 18—20, girice po 10, kiple po 18, raže po 24, list po 36., kaplje po 18 in karpe po 12 Din za kg. Trg je bil z ribami dobro založen.

m V soboto in nedeljo koncert. Gosilna Merdauš. Shajalisce vseh lovecv.

m Za rezervne častnike v činu podporočnika in poročnika, ki stanujejo v Mariboru, bo dne 19. januarja od 20. do 22. ure v vojašnici kralja Petra I. (bivša kadetnica) obvezno predavanje. Vsi nujno zadržani morajo predhodno poslati svoja opravičila poveljniku vojnega okrožja.

m Graničarjevo maščevanje. Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je vsrila večerja zanimiva razprava. Na obtožni klopi je sedel 31letni graničar Vladimir Milosavljevič. Poleg njega bi moral biti navzoč še njegov tovariš Vujadin Knežević, ki pa k razpravi ni prišel. Oba sta obtožena, da sta iz maščevanja podtaknila posestniku Antonu Centali v Karoveh na prekmursko-madžarski meji nežlogosan vžgalnik, potem pa sta ga obdolžila tihotapstva. Centala je bil obsojen ter ga je šele državni svet oprostil. Zvedel pa je od drugih graničarjev, kaj sta oba obtožena z njim napravila. Vso stvar je prijavil, ko pa se je prišla preiskava, je prišel Milosavljevič k njemu ter se pogodil z njim za 4000 Din., če odstopi od tožbe. Dosedaj mu je plačal 3000 Din. Milosavljevič je bil obsojen na 1 mesec in 7 dni strogega zapora.

Gospodarstvo

Izjava mariborskega župana dr. Juvana

Likvidnost Mestne hranilnice v Mariboru

Maribor, 15. januarja. Mariborski javnosti je znano, kako veliko pozornost je občinska uprava pod vodstvom župana dr. Juvana posvečala Mestni hranilnici in njeni likvidnosti. O tej važni mariborski gospodarski instituciji je podal g. župan izjavo, ki jo v celoti objavljamo, ker bo gotovo zanimala vse naše mariborske bralce.

Sedanja mestna občinska uprava si je takoj ob svojem nastopu naložila kot eno najvažnejših dolžnosti, da pomore Mestni hranilnici do likvidnih sredstev. Prosilili smo vsled tega pri Hipotekarni banki v Beogradu za posojilo 18 milijonov dinarjev, to je toliko, kolikor naša občina dolguje Mestni hranilnici. S pomočjo obeh naših slovenskih ministrov gg. dr. Koroseca in dr. Kreka je bila prošnja uslišana. Hipotekarna banka je posojilo 18 milijonov dinarjev dovolila. Včeraj sem se mudil v Ljubljani, da izvršim zadnje formalnosti in tako bo danes ali jutri nakazano Mestni hranilnici 18 milijonov dinarjev, ki predstavljajo skoraj 20 odst. vseh vlog, ki jih ima Mestna hranilnica. Pred letom 1931, ko je nastala finančna kriza, ni noben slovenski denarni zavod imel toliko razpoložljive gotovine na razpolago, kakor jo bo sedaj imela Mestna hranilnica. Mi smo s tem pomagali Mestni hranilnici do likvidnosti, ona bo sedaj lahko normalno poslovala, ta vsota daje vlagateljem Mestne hranilnice popolno jamstvo, da lahko zaupa temu našemu denarnemu zavodu svoje prihranke.

Naša Mestna hranilnica v Mariboru je zadnja leta prišla v težkoče. Vlagatelji, zlasti mali, in teh ima Mestna hranilnica veliko, so začeli dvigati vloge in to čisto po nepotrebnem. Mestna hranilnica je popolnoma varen zavod, za njega jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Pri Mestni hranilnici ne more noben vlagatelj ničesar izgubiti, ker ima tako močnega garanta — mestno občino. Od začetka leta 1932, pa do današnjega dne je Mestna hranilnica izplačala svojim vlagateljem preko 40 milijonov dinarjev. To je najboljši dokaz, kako močen in soliden je ta naš mestni zavod.

Sedaj, ko so podani vsi predpogoji za likvidnost zavoda, apeliram na meščane, na okolico

mesta Maribora, sploh na vse vlagatelje, da vrnejo zaupanje Mestni hranilnici. Ne dvigajte po nepotrebnem svojih vlog, nasprotno, prinesite nove vloge, da povzdignemo ta zavod do tiste višine, kakor je bil pred letom 1932. Posebno prosim gg. industrijalce in trgovce, da otvorijo pri Mestni hranilnici svoje tekoče račune. Ravnanje Mestne hranilnice bo strogo pazilo pri novih vlagateljih, da točno posluje in zadovolji tako svoje vlagatelje, kakor imajo tekočih računov. Mestna občina bo to poslovanje kontrolirala in trdno sem prepričan, da ta moj poziv ne bo brez uspeha in da se vrnejo v poslovanje Mestne hranilnice normalne razmere. Sedaj ima Mestna hranilnica dovolj likvidnih sredstev, treba je samo, da vlagatelji zavodu zaupajo in po nepotrebnem ne dvigajo. Nove vloge bodo vsak čas vlagateljem na razpolago v celotni iznos, starim vlagateljem pa bo hranilnica izplačevala v slučaju resnične potrebe. Mestna hranilnica ima danes še 90 milijonov vlog, spada tedaj med najmočnejše denarne zavode. Kljub vsem težavam je v zadnjih letih Mestna hranilnica svojim vlagateljem izplačala preko 40 milijonov dinarjev, velik del teh vlog je bil po nepotrebnem dvignjen in prenesen v druge zavode. To dviganje naj sedaj preneha, v interesu mestnih davkoplačevalcev je, da pride zavod do miru in da bo lahko dajal nove kredite.

Malo smo tožb do sedaj imeli in jaz se na tem mestu zahvaljujem mariborskim gg. odvetoikom, ki so pravilno pojmovali težke čase, v katerih se naši denarni zavodi nahajajo in niso tožb vlagali. Prosim za bodoče še večje pomoči, vlagatelje je treba poučiti, da je denar v Mestni hranilnici varen, bil varen do sedaj in še bolj pa je varno naložen sedaj, ko je Mestna hranilnica dobila nova velika likvidna sredstva.

Tudi naše časopise prosim, da kot doslej tudi v bodoče podpira Mestno hranilnico pri njenem delu. Mestna občina je svojo dolžnost storila, pripomogla je Mestni hranilnici do velikih gotovinskih sredstev, moja prošnja je ta, da naša javnost podpre sedaj akcijo mestne občine in Mestne hranilnice, da se povrne staro zaupanje do tega našega odličnega denarnega zavoda.

2561	2576	2591	2606	2615	2635	2640	2676	2684
2695	2750	2752	2764	2785	2786	2835	2843	2874
2878	2884	2892	2911	2922	2970	2973	3013	3014
3016	3040	3048	3075	3109	3178	3240	3280	3285
3348	3354	3372	3397	3419	3431	3440	3466	3502
3515	3525	3545	3555	3625	3631	3645	3674	3695
3700	3733	3716	3749	3777	3791	3795	3815	3836
3845	3854	3874	3894	3927	3929	3932	3946	3980
4010	4048	4085	4089	4124	4134	4164	4172	4185
4186	4216	4245	4263	4326	4344	4364	4374	4381
4430	4465	4504	4514	4550	4555	4560	4603	4619
4649	4651	4670	4674	4702	4772	4791	4819	4825
4868	4899	4917	4932	4940	4947	4958	4988	5076
5080	5087	5113	5126	5141	5173	5203	5207	5218
5275	5281	5284	5306	5334	5402	5446	5460	5512
5519	5595	5628	5649	5676	5685	5694	5726	5732
5743	5751	5788	5792	5797	5803	5804	5841	5859
5902	5907	5917	5924	5944	5945	5947	5979	5985
6016	6043	6079	6105	6114	6126	6136	6138	6152
6154	6183	6211	6253	6258	6263	6272	6334	6350
6362	6367	6382	6431	6450	6488	6511	6519	6529
6544	6579	6582	6592	1258.				

Dobitki pa so bili naslednji:				
Serijski	1686	št.	9	dinarjev 50.000.—
"	1649	"	13	" 10.000.—
"	1739	"	6	" 5.000.—
"	1258	"	15	" 2.500.—
"	1103	"	7	" 2.000.—
"	1687	"	37	" 2.000.—
"	5924	"	43	" 2.000.—
"	1286	"	2	" 350.—
"	2301	"	23	" 350.—
"	3695	"	25	" 350.—

Združenje trgovcev v Ljubljani ima redni občni zbor 29. januarja 1937 ob 8 zvečer v Trgovskem domu. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi volitev predsednika, podpredsednika, uprave, nadzorstva, častnega odbora in delegatov za zvezo.

Združenje trgovcev za okraj Ljubljana — okolica ima občni zbor 21. januarja ob pol 9. dopoldne v Trg. domu. Dnevni red je običajen.

Vinski sejem in razstava v Ivanjkevih ob 8. — turek 19. t. m. v Ivanjkevih z začetkom ob 8. — Prijavljene so sicer nekoliko manjše količine, toda prevladujejo sortirana vina.

je že član srbske znanstvene akademije. Organiziral je Geografski zavod, začel izdajati »Pregled geografske literature o Balkanskem polotoku«, katerega je izšlo pet zvezkov, potem pa je zbral okrog sebe dolgo vrsto marljivih delavcev, ki so mu pomagali pri proučevanju Balkanskega polotoka. Največ zlatoga časa so mu seveda vzela znanstvena potovanja, ki jih je začel že l. 1888 in so trajala vse do 1925. leta, to se pravi polnih 38 let. Kod je vse hodil, bomo videli pozneje. L. 1910 je osnoval v Beogradu Geografsko društvo. Glasniku geografskega društva pa je bil ves čas skrben mentor. Največje njegovo znanstveno delo, ki je obenem sad bistroumne organizacije njegovih najokrajših pomagačev, kulturnih delavcev med narodom, je zbirka z naslovom »Naselja in porekla stanovništva«, ki jo je izdalja beografska akademija. Zbirka je od l. 1902 pa do znanstvenikove smrti narasla na 24 obsežnih knjig z najpodrobnejšimi izsledki in nakazani smeri.

Jovan Cvijić je bil sila energičen in delaven človek. Dokaz temu je sijajna organizacija, ki jo je izpeljal, proučevajoč Balkanski polotok. Njegovih znanstvenih potovanj je brez števila. Začel je z vzhodno Srbijo, ki jo je študiral v glavnem vse do l. 1895. Vmes je bil tudi v Sloveniji (leta 1889) in proučeval Cerkljansko jezero, kakor tudi v Istri, Hercegovini in Črni gori. Zlasti med l. 1895 in 1905 je Cvijić prehodil ves Balkanski polotok, plezal na vse gore, hodil po Makedoniji in Bolgariji in tudi Grški, potem je pa do svetovne vojne obiskoval Sumadijo in Makedonijo, po svetovni vojni pa je hodil največ po krajih, ki so bili prej pod Avstro-Ogrsko in jih ni tako od blizu poznal.

Tujina je znala ceniti velikega znanstvenika. Bil je častni doktor pariske Sorbonne in praške univerze, največja evropska geografska društva so ga odlikovala z najvišjimi odlikovanji, dolga vrsta istoimenih evropskih društev ga je izbrala za častnega člana, bil je član zagrebške in praške akademije, celo Amerika in Rusija sta se zanimali

Ministrstvo trgovine in veleblagovnica Tata. Pred nedavnim je na podlagi uredbe o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic Uprava mesta Beograda prepovedala poslovanje veleblagovnic Tata in Beogradu. Sedaj je ta odlok potrdilo tudi ministrstvo za trgovino in industrijo kot druga instanca. Ker je možna še pritožba družbe na državni svet, še ni gotovo, kakšna bo usoda družbe. Tudi je vprašnje, če jo bodo takoj zaprli ali bodo počakali na uspeh pritožbe družbe, ki bo gotovo vložena.

Povišanje prispevkov za invalidno zavarovanje pri zagrebški bratovski skladnici. Na predlog rudarskega glavarstva je odredil minister za gozdo in rudnike, da se prispevki za invalidsko blagajno pri zagrebški glavni bratovski skladnici povišajo za vsa podjetja v I. razredu nevarnosti od 2,5 na 3, v II. razredu od 2 na 2,5, v III. razredu od 1,5 na 2 in v IV. razredu od 1,25 na 1,75. Ti povečani prispevki za invalidnostno zavarovanje se imajo plačevati začetni s 1. januarjem 1937.

Nova delniška družba. Banska uprava v Zagrebu je dovolila osnovanje delniške družbe Tekrad, d. d. za trgovino in proizvodnjo, svrha je predvsem trgovina in proizvodnja tekstilnega blaga. Glavnica znaša 1 milijon in je razdeljena v 1000 delnic po 1000 Din imenske vrednosti, zaenkrat se vpiše samo 5000 delnic. Vpis je 15. in 16. januarja.

Zagreški Ekonomist, glasilo absolventov zagrebške ekonomske komercialne visoke šole, je izšel (1. številka za 1937). Med drugim prinaša revija, katero ureja dr. Mirko Lamer, zanimivi članki dr. Br. Jordanovića. Primerjava razdolžitve kmetijstva v Romuniji, Bolgariji in Jugoslaviji.

Dobava premoga. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani bo nabavila 250 ton premoga-kosovca z najmanj 4500 kalorijami. Premog je dobaviti iz domačih rudnikov. Dobavni rok je takoj, odnosno 10 dni po odobritvi nabave. Ceno za premog je ponuditi za tono franko vagon železnica postaja Ljubljana, glavni kolodvor. Ponudbe v zaprti kuverti, taksirane s 5 Din kolekom je predložiti najdalje do 25. januarja t. l. ekonomatu kraljevske banske uprave. Natančnejša pojasnila dobe interesi med uradnimi urami in ekonomatu kraljevske banske uprave Bleiweisova cesta 10, soba št. 48.

Konec omejitev v produkciji bakra. Iz Londona poročajo, da so glavni producenti bakra na svetu sklenili opustiti vsakršnoli omejitve produkcije, ker so zaloge že skoro izčrpane in one nadalje naraščajo pri znatni produkciji.

Zlato v Holandski banki. V dobi od 4. do 11. januarja je zabeležila Holandska banka povečanje zlatoga zaklada za 50 milij. goldinarjev, katero je dal izravnalni fond. To je sedaj že tretje povečanje zlatoga zaklada banke. Prvo je bilo za 100 milijonov dne 14. decembra, drugo za 50 milij. 28. decembra in sedaj 50 milij., torej skupno 200 milijonov goldinarjev. To pomeni, da se je holandski valutni položaj znatno izboljšal.

Kliring s Francijo. Po podatkih kompenzacijskega urada pariške trgovinske zbornice z dne 12. januarja 1937 je bil tedaj v jugoslovanskem kliringu na računu A izplačan avizo št. 6.736 z dne 30. januarja 1935.

Borza

Dne 15. januarja 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt v Ljubljani neizpremenjen na 238 denar, v Zagrebu na 237,20—238,80, v Beogradu pa je beležil 237,45 do 239,05.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Beogradu 31,75—32,35.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu po 2,50.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8,04—8,14, v Zagrebu pa se je uvrstil na 8,02—8,12, v Beogradu na 8—8,10.

Nemški čeki so po padcu prejšnjih dni danes izredno narasli. Beležili so v Ljubljani 12,65 do 12,85, v Zagrebu 12,4650—12,6050, za konec januarja 12,55—12,75, za sredo februarja 12,85 do 12,55, za konec februarja 12,31—12,51, za sredo marca pa 12,56—12,76. V Beogradu so beležili 12,4449—12,6449.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2377.16—2391.75
Berlin 100 mark	1743.78—1757.66
Bruselj 100 belg	781.94—737.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	212.80—214.86
Newyork 100 dolarjev	4308.51—4344.82
Pariz 100 frankov	202.64—204.08
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Promet na beograjski borzi je značal brez kompenzacij 569.000 Din.

Promet na zagrebški borzi: zelo slab.

Curih, Beograd 10, Pariz 203375, London 213875, Newyork 43550, Bruselj 73475, Milan 22925, Amsterdam 23845, Berlin 175075, Dunaj

78.40 (81.30), Stockholm 110.275, Oslo 107.475, Kopenhagen 95.475, Praga 15.20, Varšava 82.25, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Buka rešta 3.25, Helsingfors 9.48, Buenos Aires 13.275

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 85—87, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 376—378, begl. obv. 69.50—70, 8% Bler. pos. 86.50—87.50, 7% Bler. pos. 76—77, 7% pos. DHB 91—92.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 85—87, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 377—379, 2. 377 den., begl. obv. 69.75—70.25 (69.75), daim. agrarji 66 den., 8% Bler. pos. 87—87.50 (87), 7% Bler. pos. 76.50—78, 7% pos. DHB 91 den., 7% stab. pos. 84—84.75. — Delnice: Narodna banka 7000 den., Priv. agr. banka 193—194, Trboveljska 200—220, Našice 411 den., Danica 40 bl., Osj. li. varna 190 den., Osj. sladk. tov. 158—161 (160), Vel. Bečkerek 680 den., Dubrovačka 270 den., Jadranska plova 360 den.

Beograd. Državni papirji: 7% invest. posojilo 84.25 den (85), agrarji 50—50.50, vojna škoda promptna 377.50—378 (378), 2., 3. 378, begl. obveznice 70.30 denar, 8% Blerovo posojilo 87 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 92 den. (92), 7% stab. posojilo 84.50—84.75. — Delnice: Narodna banka 7010 denar, Priv. agrarna banka 192.50—193.50 (193).

Dunaj. 15. januarja. Čeprav je bil promet majhen je bila tendenca zaradi čvrste tendence izozemskih borz prijazna. Večina papirjev je ponovno narasla, med njimi posebno Rima, ki je preselila 100, nadalje sta bili zelo čvrsti Alpine in Kranski industrijska družba. Beležili so (v oklepaju včerajšnji tečaj): Donavsko-savsko-jadrans. obligacije 76.40 (76.35), stavb. srečke 18.80 (18.75), delnice: Narodna banka 172 (173), Graz-Köflach 29.15 (28.90), Steg 29.50 (29.60), Siemens-Schuckert 161 (160), Stewag 30.50 (31.00), Magnesit 95.25 (96), Trboveljska 30.30 (30.08), Alpine 46.06 (45.40), Rima Murany 106 (98.40), Steyr-Daimler-Puch 235.75 (235.80), Leykam 54 (54), Semperit 58.30 (57.90).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem. — Promet srednji.

Sombor. Vse neizprem. Tendence neizprem. — Promet 39 vagonov.

Živina

Mariborski sejem. Na mariborske živinske sejme je bilo lani prignanih 15.231 glav goveje živine in sicer 2708 volov, 341 bikov, 10.466 krav, 430 telet in 286 konjev. Od tega je bilo prodanih 8290 glav. Na svinjske sejme je bilo pripeljanih 10.785 svinj, od tega pa prodanih 4528 komadov. K sejmom spada tudi trg za živinsko krmo. Na ta trg je bilo pripeljanih 578 vozov sena, 117 vozov otave, 3 vozovi detelje, 21 vozov lucerne, 64 vozov slame in 25 vozov škope.

Mariborski svinjski sejem 15. januarja. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 97 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prešči 5—6 tednov stari 80—85 Din, 7—9 tednov stari 125—155 Din, 3—4 mesece stari 160—200 Din, 5—7 mesecev stari 280—365 Din, 5—7 tednov stari 380—560 Din, 1 leto stari 590—980 Din kg žive teže 5.50—7 Din, kg mrtve teže 8—11.50 Din. Prodanih je bilo 50 komadov.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posl. in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravn. ništva lista.

Novo mesto

Tujskoprometni tečaj. Da je treba v naši dolenski metropoli še marsikaj storiti za tujski promet, tega ne more nihče tiniti, kakor tudi ne, da bi se bilo dalo v prejšnjih boljših časih v tem oziru storiti mnogo, mnogo več. Za čimvečjo povzdigo tujskega prometa na Dolenskem bo priredila kr. banska uprava s sodelovanjem tukajšnjega tujskoprometnega in olepševalnega društva celodnevni tujskoprometni tečaj v Novem mestu za vso Dolensko, s predavanji in kino-projekcijami. Poleg predavanj bodo tudi praktične vaje v serviranju in podobno. Tečaj bo za vse udeležence popolnoma brezplačen. Interesente iz cele Dolenske opozarjamo že sedaj, da se tega važnega tečaja udeležijo v čimvečjem številu. Vse prijave je poslati na Tujskoprometno društvo v Novem mestu, katero daje vsakomur tudi točna in potrebna pojasnila. Ostale podrobnosti o tečaju bomo še sporočili v časopisu.

Lične ptičnice za prehrano ubogih premraženih ptičic so izdelali in po mnogih krajih mesta postavili učenci tuk. meščanske šole.

Kulturni obzornik

Jovan Cvijić

(Za desetletnico njegove smrti — † 16. I. 1927.)

Prepričan sem, da ne bo odveč, če se ob desetletnici smrti spomnimo vsaj z nekaj suhim besedami tega velikega južnoslovenskega geografa. Posebej je zato, ker se ni omejeval na proučevanje samo domače, srbske zemlje, ampak je preropal na svojih dolgoletnih potovanjih skoraj ves Balkanski polotok, proučevajoč ne samo strogo geografske, ampak tudi antropogeografske probleme. Tudi slovenske kraje je prepotoval in pisal o njih.

Zibelka je tekle Jovanu Cvijiću v Podrinju, ki je srbski književnosti in znanosti dalo lepo število prvovrstnih pisateljev in znanstvenikov. Tu so doma Vuk Karadžić, Laza Lazarević, Janko Veselelinović in še nekateri. V Loznici ob reki Drini se je rodil koncem leta 1865 tudi Cvijić. Njegov oče je bil po pokliče trgovec, Dinarec, priseljen iz Hercegovine. Mati pa je bila domaćinka. Po končani ljudski šoli je Cvijić v Šabcu dovršil nižjo, v Beogradu pa višjo gimnazijo. Na beograjski veliki šoli (takratni univerzi) se je vpisal na prirodoslovno-matematični oddelek, najbolj pa ga je vlekla geologija. Zanimali pa sta ga tudi zgodovina in književnost. Predvsem pa ga je vlekle zemljepis. Na jesen l. 1889 je bil odšel na Dunaj, kjer se je zadržal štiri leta, ki pomenijo dobo velikih priprav za njegovo poznejše praktično znanstveno delo. Začel je študirati Kras z vsemi njegovimi pojavi in plod tega študija je tudi njegova doktorska disertacija o istem problemu. Takoj ko se je l. 1893 z doktoratom vrnil v domovino, je postal profesor velike šole v Beogradu, l. 1900 pa

zanj in njegovo delo. Dr. Jiri Daneš mu je posvetil in izdal svečan Cvijićev zbornik. Leta 1920 je proučeval naš triglavski ledenik, tik pred svetovno vojno pa na ledeniške pojave Prokletij. Razen vsega omenjenega pa je pokojni Cvijić pokazal v svojem življenju in delu veliko ljubezen do vseh južnih Slovanov. Za časa nemirov v Makedoniji l. 1903 je objektivno predstavil probleme tega dela Balkanskega polotoka in l. 1908 vzroke nasprotstev med stališči Srbije in Avstro-Ogrske zaradi Bosne in Hercegovine. V balkanski in posebej še v svetovni vojni je bil uspešen arbitar o narodnih vprašanjih južnih Slovanov. Tudi ob koncu svetovnega klanja, za časa razmejitvenih komisij, je bilo njegovo mnenje pogosto upoštevano in odločujoče. V članku »O naši državi« je zapisal karakteristične besede: »Jas višje od svega prethodnega treba raditi da naša država bude država društvene i ekonomske pravde, da bude čestita država.«

V sledečem bom samo nakazal bogastvo njegovih znanstvenih izsledkov. Število njegovih del je veliko. Predvsem treba omeniti osnovna, tako monografijo »Karte« (»Kras«), ki je izšla l. 1895. »Osnove za geografijo i geologiju Makedonije i Stare Srbije s promatranjima u južnoj Bugarskoj, Trakiji, susjednoj delovima Male Azije, Tesaliji, Epiru i severnoj Albaniji v tresh debelih knjigah (prvi dve 1906, tretja 1911) z blizu 200 skicami, profili in zemljevidi. »Geomorfologije« v dveh knjigah (1924 in 1926) s čez 1000 skicami, fotografijami in zemljevidi, dalje dve knjigi (1922 in 1932) z naslovom »Balkansko poluotrovo i Jugoslovenske zemlje« s skoraj 700 stranimi itd. O tej zadnji knjigi je treba povedati, da je prvotno izšla v našem najkritičnejšem političnem trenutku, leta 1918, v Parizu v francosini z naslovom »La Péninsule balkaniques, pri nas (v srbohrvaščini) je prevedena v dveh knjigah, kakor je zgoraj omenjeno. Omeniti moram še zbirko »Govori i članci, kateri so izšli v letih 1921—23 štiri knjige s krašimi Cvijićevimi razpravami in članki.

Mrtvaški poklic

Letalec poskusnih poletov pripoveduje :

Sedel sem v restravraciji hotela Roosevelt-Fielda, kjer se shajajo brezposelni letalci. Natak me pokliče k telefonu. »Delo imam za vas,« je rekel glas, »poskusni polet z novim letalom mornarice.« — »Kakšen polet?« — »Padec z letalom.«

Predobro sem vedel, kaj to pomeni. Več ko 3000 m strmo nizdol, le da vidim, ali letalo vzdrži. To delo sem bil že nekočkrat opravil. Poslednjikrat se je bilo letalo na drobne kosce raztrčilo. Se še spominjam udarca na glavo, ko me je vrglo naprej in nato — omedlevica. — »Kaj pa vaši piloti?« sem vprašal. »Zal, ne moremo garantirati, dasi smo prepričani, da se vse posreči. Naš preizkusni pilot je pravkar napravil nekaj takih poletov. Ne moremo ga spet zaposliti.«

Zena in otroci so bili tedaj v Oklahami. Poslal sem jih bil na farmo tasta, da so imeli kaj jesti. Da, če bi imel denar... »Koliko plačate?« — »Tisoč pet sto dolarjev in življenjsko zavarovanje za 15.000 dolarjev z rento, če bi se pohabili.« — »Dobro,« sem dejal, »vem sicer, kaj se to pravi, vendar sprejemam ponudbo.«

Brzina padca 630 kilometrov

Cez dva tedna sem videl letalo: bojno letalo. Videti je bilo dobro zgrajeno, kakor so le vojaška letala. Spelzal sem na sedež. Vse, prav vse je bilo naréd, le to ne, da bi se namestila krila, če bi se izpahnila.

Začel sem letati, vse sem pregledal in raziskal. Pripravljen sem bil in že je prišla komisija.

Společka sem napravil pet strmih padcev z največjo brzinjo, da dokazem, da more letalo razviti svojo brzinjo. Dvignil sem se 5000 m visoko za prvi padec. Letalo je urno zdrčalo v praznino. Dosegel sem brzino 480 km na uro. Trije naslednji padci so me privedli do brzine 512, 545 in 575 kilometrov na uro. Pri poslednjem padcu sem v eni črti preletel 2300 metrov. Vse je bilo v redu.

Nato sem se dvignil 6000 m visoko za poslednji padec. Bilo je ledeno mrzlo, nebo čisto jasno. V ušesih mi je bobnelo, začela so me boleti. Za hip se mi je zazdelo, da se mi je bobnič razpočil. Odprl sem ventil in sem se začel spuščati nizdol, padati. Kazalec za brzino je kar norel, slišal sem emrčanje motorja, občutil pritisek brzine. Višinsko merilo je kazalo: 4000 m, 3700 m, 3500 m; motor je vrščal, občutil sem strahotni tlak brzine: 3300 m, 3100 m. Slednjič sem dosegel višek brzine: 630 kilometrov! Videl sem, da brzina ne more več rasti. Motor je ječal v eni sami noti, letalo je tulilo. Pogledal sem na merilo: 2800 m višine. Z višine 2500 bom začel padati.

Iznenada me je nekaj lopnilo po licu. Pograbil sem ročico in spravil letalo v vodoravno lego. Spet sem ga obvladal. Ušesa so me bolela od tlaka. Tiščal sem si nosnice in izdihoval sapo.

Na življenje in smrt!

Naslednji poleti niso bili namenjeni brzini, pač pa hipni zmožnosti letala za sune navzgor in na-

vzdol. Izvesti bi moral padec 3500 m in se nato tako dolgo dvigati, dokler bi šlo. Spet sem se dvignil na 6000 m in začel padati. Spet je bilo spočetka ono nalahno drčanje, nato ječanje motorja, blazna naglica kazalka po merilu. In groza me je spreletela ob misli, da visi moje življenje samo na nitki.

Pri 2400 m višine sem hipno obrnil ročico. Padel sem na sedež s sunkom, glava se mi je kar zagostila med ramena. Zdelo se mi je, da se mi bo zlomila hrbtenica. od bolečine sem zakričal. Kri mi je šinila iz glave in oči, skoraj oslepel sem. Videl sem le še krila letala in nato ničesar več. Obupno sem se boril z omotico, zoper oglušlost, zoper grozni občutek, da se mi razpoči črevesje. Slednjič mi je bilo malo bolje. A srce mi je bilo ko nora. Ko sem pristal, sem klečnil na tla.

In vendar ni bilo to še vse nič. Pripravili so letalo za poslednjo poskušnjo. Nekdo mi je pravil o nekem pilotu, da je priletel na tla z raztrganim črevesjem in razpočenimi možgani.

Se enkrat kvišku! Ustrašil sem se. A pomislil sem na ženo in otroke. Lep dan je bil. Začel sem se navpično dvigati...

Jimmy Collins je ta polet srečno prestal. A pozneje je imel še več takih poletov in njegovo telo so vse zlomljeno in zverženo našli sredi nekega pokopališča, kamor je bil strmoglavil z višine 3000 m. »Jimmy«, James H. Collins, je mislil, da bo s tem modernim poklicem toliko zaslužil, da bo mogel mirno preživljati svojo družino.

Samo za las je manjkalo, pa bi se bila barka potopila! Slika je iz Sidneja v Avstraliji.

Svinčeni zaklad v Jugoslaviji

Do leta 1929 sta bila le svinčena rudnika (v bivši Avstriji) v Diesu in Litiji pomembna. L. 1930 so začeli delati v velikem rudniku Stan Trg, ki ga izkorišča angleška družba Trepea Mines, Ltd. Rudnik se je tako razvil, da je zdaj največji svinčeni rudnik Evrope. Svinčena ruda tega rudnika vsebuje 8 in pol odstotka svinca, 8 odstotkov cinka in žveplenega peska in na tono po 93 gramov srebra. Do leta 1930 so v Stan Trgu izkopali na leto 9600 ton svinčene rude; leta 1935 že — 51.800 ton.

Da les ne zgori in ne segnije

Doslej takega sredstva še nismo imeli, ali pa je bilo tako drago, da se ga ni izplačalo nabaviti. Neki nemški kemik je pa zdaj iznašel prav preprosto in — kar je glavno — jako ceneno sredstvo. Imenuje se »Acepirt«, ki z njim namažež lesene predmete ali pa z njim prepojiš les, ki pride v zemljo, ko pri mostovih, jezovih. Acepirtiran les nikoli ne segnije.

»Danes je moj mož vrgel piškot vame, pa še takega, ki sem ga sama spekla!«

»O, potem je pa čudno, da te ni ubil!«

»Dragi moj, ali bi hotel slišati nekaj strašnega?«

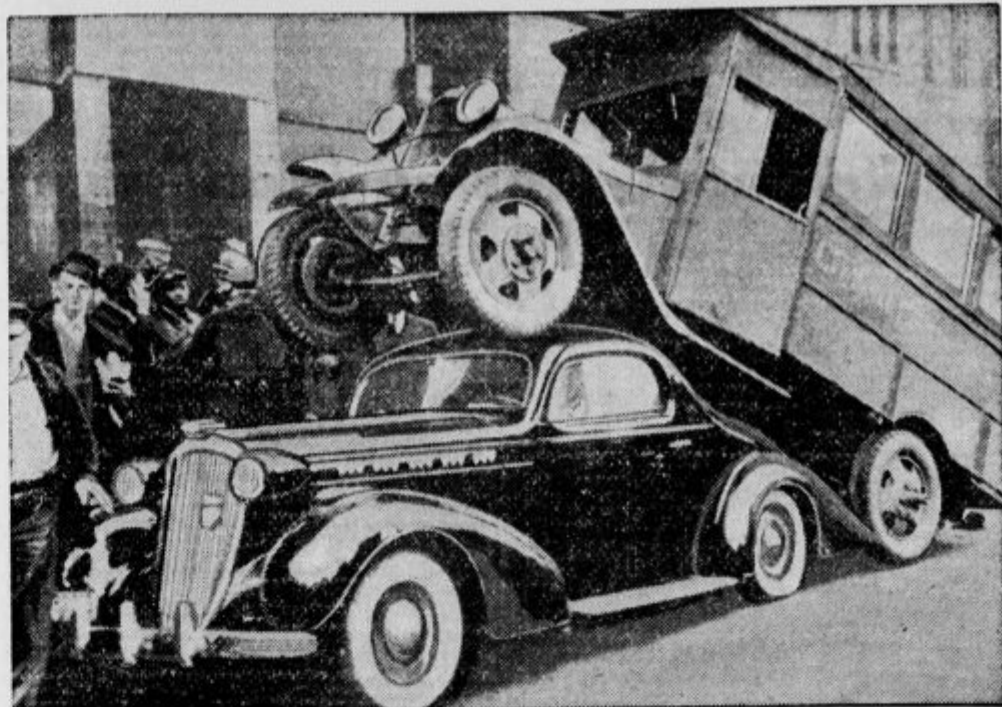
»Oh, nikar ne zapoj, lepo te prosim!«

»In s čem, gospod domper, ste se ukvarjali prej?«

»Preden sem bil kratkoviden, sem imel cirkus z bolhami.«

Širite katoliško časopisje!

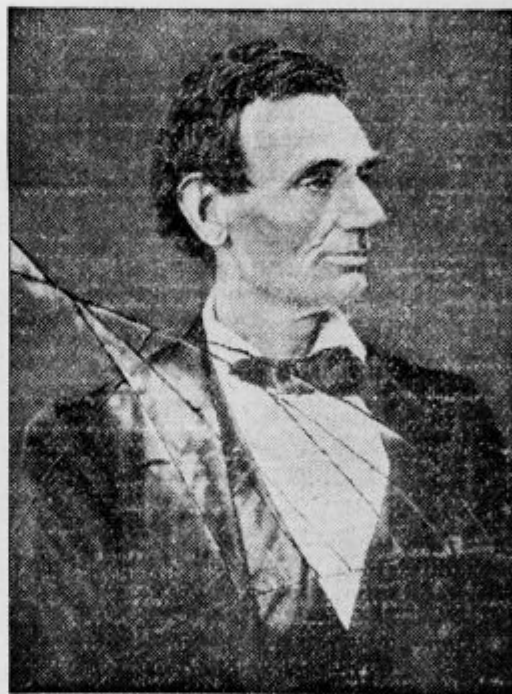
Avto se zaleti v moderni avto, ki je zgrajen tako, da čim lažje reže zrak (erodinamično). Če bi bili ta avto stare vrste, ki se bil raztrščil, tako se je pa le malo poškodoval, ko je vrhnji avto kar zdrčal čezenj. Slika je iz Clevelanda (USA).

Južno-ameriška katoliška mladina za španske otroke

Na predlog predsednika katoliške mladine s San Salvadorja, C. A. Sirija, so začeli katoliški mladinski odseki raznih južnoameriških držav pozivati na delo za pomoč žrtvam španskih bratomornih bitk in morij. List »El Cristerio«, ki izhaja v Buenos Airesu, poroča dne 12. nov. 1936: »Krščanska mladina latinske Amerike se veseli dobe, ko bo vstala nova Španija versko prerajena in poživljena. Ko se bo polegel vihar in bo legel mir na krvave španske poljane, bo treba rešiti še strahotno, težko nalogo: kako bo moči odpraviti sovražstvo. Ali še niste pomislili na to, kaj pomenijo za Španijo tisoči in tisoči sirot; kaj pomenijo vsi oni tisoči, ki bodo tako krvavo sovražili zmagovalce, vsi tisti otroci ubogih zasleplencev, ki so prinesli v deželo smrt in pogubo. In potem vsi oni tisoči mater in žena, ki so izgubile sina ali moža! Zatorej pozivamo katoliško mladino vse španske Južne Amerike na vzvišeno križarsko vojno za sirote državljanske vojne, ne glede na to, čigavih strank so. Zdaj imamo sijajno priliko, da

ne izpričamo le otroške hvalečnosti svoji skupni materi Španiji, marveč da se tudi v vsej španski Ameriki prvikrat združimo v veliko katoliško akcijo. Vidimo, kako se tretja Internacionala družijo po vsem svetu in ali se ne bi združili tudi kristjani v tem delu za Španijo? Naš načrt je prav preprost: oprijeti se moramo vseh sredstev, ki jih imamo: predavanj, časopisja, radia, kina, gledališča.

Predvsem pozivamo katoliško mladino, mladeniče in mladenke, brez razlike na svetovno nazarje in politiko. Saj hočemo vsi pomagati le Španiji, pa bodi, da jo vidimo s te ali one strani. — Odločilni boji, ki zdaj divjajo po Španiji, so v najtesnejši zvezi z bodočnostjo naših latinsko-ameriških narodov. V teh časih, ko vse naše države ogražajo legijoni brezbožnikov, naša evropska domovina iznova brani krščansko civilizacijo: zatorej bo kri ondornih mučnikov tudi nam v rešitev in osvobojenje.«

V »Dead Letter Office« v Washingtonu so slučajno našli v nekem zavojčku razbito sliko bivšega am. predsednika, velikega Lincolna. Slika je fotografija iz leta 1860 in je bila doslej neznana.

Zaloge nafte usihajo?

V nemški »Motor-Kritik« je zapisano: Predsednik družbe Anglo-Iranian Co., Cadman, se je v svojem otvoritvenem govoru na svetovni konferenci leta 1936 v Washingtonu jako nepovoljno izrazil o raznih zalogah nafte na svetu. Dejal je, da čez 20 let ne bo nobene nafte (petroleja, bencina itd.) več, če ga bo ves svet na leto toliko potreboval ko doslej. A tudi drugi strokovnjaki so povedali svoje tozadevno mnenje. Najznamenitejši statistik naftinih zalog, Garrias, je pa dejal, da bodo zaloge nafte usahnile že čez 13 let, ker je države vedno več potrebujejo. Za poedine države veljajo te številke: V USA ko konec naftinih zalog čez 10 let; v sovjetski Rusiji čez 16 let; na Iraku čez 90 let. — »Moniteur du Petrole Roumain« (Romunski petrolejski Vestnik) pa piše, da bo nafte še za 18 let.

»Napačno nogo smo vam odrezali, a te operacije vam ne bomo nič zaračunali.«

To so izjave treh zares petrolejsko-strokovnjaških veljakov in nobeden ne ceni naftinih zalog za delj ko 20 let. Ob teh številkah (in če pomislimo, kako je v sedanjem svetu motorizirano, vse navezano na bencin in odvisno od njega!), se današnji človek kar zgrozi v skrbi, kaj bodo zlasti vojaške sile počele brez nafte!

Tehniki pravijo, da mogoče najdejo še kje kakove nove zaloge nafte, a z gotovostjo tega vendar ni moči pričakovati. Pri tem pomislimo na neraziskane pokrajine v Venezueli, Vzhodni Indiji, na Novi Gvineji, sev. Kitajski, v Mandžukuo. A preden bi to raziskali in nove zaloge nafte začeli izkoriščati, bi stalo težke milijone in prevoz bi se podražil in s takim podraženim sredstvom se države ne bi mogle zadostno okoristiti. Resnično je, da se bodo v kratkem vsi naftini proizvodi jako podražili in da bo to zelo neugodno vplivalo na politiko sveta.

Predsednik irske svobodne države de Valera se je na potu v Švico ustavil v Parizu, da si dá preiskati bolne oči.

»Gospa, naj se vendar vaš mož vpiše v naše društvo za dosmrtnega člana!«
»Kakšno društvo pa je to?«
»Društvo za uničevanje zločincev.«
»O, k temu društvu pa moj mož ne bo pristopil. Kako bi pa potem mogli živeti!«
»Toda, gospa, saj vaš mož vendar ni zločinec!«
»Detektiv je!«

Za bolnike s srčno boleznijo

Ajdove palačinke

Narediš testo iz 100 gramov mleka, enega jajca, 25 gramov ajdove moke, 5 gramov pecilnega praška in to dobro prežvrkljaš. Prav na tenko (kakor za ometle) izlivaš testo na pomazeno ponev in pečeš palačinke, da so hrustljave. Vsako palačinko posušeš s sladkorjem in cimetom ali jo namažeš s sadno mezgo.

Močnata juha (za 2—4 osebe).

Mešaš 5 minut 50 gramov moke s 50 grami presnega masla in doliješ 1 in pol litra juhe (ali mleka) — ali vode. Kuhaš nalahko pol ure in še daš v juho: 2—3 rumenjake, desetinko litra smetane in 20 gramov presnega masla.

„SLOVENE“ pred 60 leti:

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 9. januarja. Danes imam poročati le o demonstracijah, pa hočem to storiti le na kratko. Vvrstili hočem demonstracije po kronološkem redu: Prvič: demonstrirali so naši mestni očetje s tem, da naših slovenskih svetovalcev in vodje konservativne stranke niso volili v noben odsek. O g. Nabergoju pa se še ne zna, je-li mesten svetovalec ali ne, ker so modri mestni očetje pustili reč in suspenzo. To je, volitve Nabergojeve niso ne potrdili ne ovrgli.

Drugič: Demonstrirali so Tržačani zoper madjarsko turkofilske študente na sv. treh kraljev dan, ko so ti šli na ladijo, da ponesejo v Carigrad sabljo Abdul-Kerimu. Na ključu se je bilo zbralo na stotine in tisoče ljudi, ne kakih lakinov, temveč iz dobrih družin, izobraženi ljudje. Demonstracija je bila huda, zvižganje, vpitje od vseh strani, macja godba iz drugih ladij. Bombe so začele leteti na ladijo, ne sicer svinčene kroglice, ali kosi gnjilih limon, pomaranč itd. Kapitan je brž ukazal, naj se odstrani most s ključa do ladije, in prav je storil, ker drugače bi se utegnili pripetiti še kaj hujšega.

Tretjič: Demonstrirali so Sčedinci v XIII. občnem zboru »Edinosti«, ki je bil 7. t. m. v mestnej čitalnici, kjer jih je kakih osem izstopilo iz družva, ker so jim časopisi očitali odpadništvo. Klin s klinom, mislijo si Sčedinci, in hočejo odpad z odpadom opravičiti. Hočejo dokazati, da niso volili narodnega nasprotnika s tem, da izstopijo iz narodnega društva! — Občni zbor, je pristopil vsi na dnevi red volil nov odbor in sklenil, da se vloži prošnja, naj bi vlada nasvetovala v prihodnjem deželnem zboru za okoli 14 poslancev in naj bi se magistratu odvzela policija v zgornji okolici. Zbor je bil dobro obiskovan. V edinosti je moč!

Gledališče in koncerti

Mariborsko gledališče:

Visokost p'še

Za božične praznike je uprizorilo mariborsko gledališče Ascherjevo opereto v treh dejanjih »Visokost p'še«. Režiser in koreograf je bil gosp. Anton Harastović, dirigent pa gosp. Lojze Herzog. V vsej predstavi je bilo močno čutili neko razklanost in disharmonijo. Preveč je bilo podarjenosti oziroma preveč je prišlo do nehotene veljave nasprotje med igro resnejših vlog in med igro komičnih osebnosti, ki so deloma manj važne za dramatsko zgodbo. Kar smo na tem mestu že neštetokrat opazili, poudarimo ob tem, da je pri pripravi operetne uprizoritvi še prav posebno prišlo očitno do izraza. K načinu igre in v ves njen potek pri glavnih vlogah ni prav nič pristojala neslana in nekomična komika nekaterih oseb, še manj pa tako zvane plesne partije.

Z veseljem zadoščanjem moramo ugotoviti dejstvo, da se je tudi naša gledališka publika, ki je za takšne stvari tako vnetja, že naveličala tiste mimike, ki jo v vsaki opereti z vso gotovostjo vnaprej pričakuje in ki je vse prej kot posrečena in primerna, ter tistih stolnih plesnih ali baletnih kretni, ki umetniško ne povedo prav nič in — kako bi dejal — s svojim cirkuskim značajem ne sodijo na gledališki oder. S štirimi, petimi gibi, ki so pri sleherni predstavi dobesedno isti, povedo takšni prizori vse in izbravajo vso svojo umetniško vrednost do dna. Za žalost so se jih navzeli kot nalezljive epidemije že deloma vsi naši igralci. Tokrat pa so poslušalci, odnosno gledalci menda spontano začutili, da takšno igranje ne spada na oder — vsaj v sleherni igro ne! Zato so proti običajni slični prizoru hladno pozdravili — menda bolj iz navade? —, tem topleje pa dali priznanja posrečeni in neprislujeni scenam, kot je bil na pr. nastop malega princa in princeze v tretjem dejanju.

Mesto trosobnih - dvosobna stanovanja

Ljubljana, 15. januarja.

Včeraj smo objavili pregled stavb, ki so bile ob koncu lanskega leta dograjene, oziroma so se v gradnji. Poročali smo že včeraj, da je bilo lani zgrajenih v Ljubljani skupno 481 stanovanj.

Zanimivo pa je za socialni položaj ljubljanskega prebivalstva in za njegov sestav, kakšna stanovanja so bila zgrajena. Večina teh stanovanj res vstopa v moderne higienske zahteve ter imajo zlasti stanovanja v nekaterih novih hišah in vilah tudi kopalnice, snažne sobe za služkinje, vsako stanovanje vsaj eno ali tudi več stranišč, shrambe in druge pritlikline. Toda tudi lani Ljubljana še ni dosegla tistega splošnega standarda, ki je sedaj v zapadnih deželah splošno uveljavljeno.

Tako so bila lani zgrajena tri stanovanja, ki obstojajo iz enega samega prostora, ki je hkrati kuhinja, spalnica in dnevno bivališče za delavske starše in otroke. 110 stanovanj je bilo zgrajenih le z eno sobo. 269 stanovanj je bilo napravljenih z dvema sobama. 72 stanovanj je bilo zgrajenih s tremi sobami, dalje 19 štirisobnih stanovanj, šest petisobnih in dvoje stanovanj s šestimi sobami. Poleg tega pa je bilo zgrajenih tudi 14 modernih samskih sob, ki imajo poleg spalnice tudi kopalnico, predsobo in stranišče. Take sobe so tudi neko znamenje našega časa. Samski gospodje in gospodične, ki so v ugodnih položajih, ne žele več stanovati kot podnajemniki, temveč hočejo imeti lastna samska stanovanja z vsem ugodjem. So to povzroči, ki jih je povzročila pri nas bela kuga. Hudi kontrast so temu omenjena stanovanja, ki sploh sobe nimajo, temveč so zgolj razširjene kuhinje in pa 110 enosobnih delavskih družinskih stanovanj, po večini brez kopalnice, shramb, brez predsob in brez lastnih stranišč. Med temi enosobnimi

V interesu stvari same, našega gledališča, njegovih igralcev in končno v interesu zabave pa tudi umetniški želje gledališke publike bi seveda, da naj vendar tudi naša koreografska umetnost krene na nova, odrski umetnosti bližja pota in pokaže nekaj več iznajdljivosti!

V glavni vlogi princeze Marije je gđ. Jelka Igličeva zelo dobro uspela. Pevsko ni vloga nudila velikih težkoč, niti zahtevala posebnih spretnosti, pa jo je gđ. Igličeva zelo s primerno živahnim in iskrenim nastopom ter ljubkim glasom tem popolneje podala. Učitelja glasbe je igral gospod Belizar Sanein, ki mu je bil glas poln in enovit ter igra prikupljiva in neprislujena. V bibliotekarjevo hčerko Lizo je vložila gđ. Elza Barbičeva vse svoje igralske zmožnosti. Omeniti moramo, da ji je ta vloga mnogo bolj pristojala kot marsikatera druga; njeno petje je bilo glasbeno mnogo bolj dovršeno kot sicer in igra ji je bila zares prikupljiva v vseh tistih prizorih, kjer je vsebovala manj prisiljene razigranosti, ki mora človeka odbijati. Zato ji tudi njen ljubimec Bacek ni s svojim nastopom prav nič pristojal. Gosp. Anton Harastović ga je podal močno v formi, kakršno smo že v začetku obsodili. Vztrajamo tudi še vedno pri mnenju, da je na slovenskem oderu menda vendar le možna igra brez hudičevanja!

Za zabavo in smeh je v veliki meri posrečeno poskrbel s svojim nastopom g. Danilo Gorinšek. Pa tudi za njegovo vlogo kretnarja Ropotarja velja isto, kar smo že uvodoma dejali, da kljub komični vlogi marsikaj ne spada na oder! Bibliotekar g. Pavla Koviča je bil, kot menda vse njegove vloge, podan s poglobljenim razumevanjem in z doživelo prepričevalnostjo. Karakterno močno posrečen in vsekoli dovršen je bil komorni sluga g. Milana Košiča. Enako tudi ostale manjše vloge gg. Slave Gorinškove (gospodinja in Janja), Zakrajšove (dvorana dama), Verdonika (ceremonijar), Košute (Oreček) in dr. Bb.

stanovanj je tudi 37 stanovanj, ki so zgrajena v kletnih prostorih. V Ljubljani so trije pasovi glede kletnih stanovanj. V južnem pasu se sploh ne smejo več graditi kletna stanovanja, v srednjem pasu ne stanovanja, ki so napol kletna in le v severnem delu, tam, kjer je zemlja po večini iz savskega prda in kjer so možna suha kletna stanovanja, tam se še smejo biti stanovanja tudi v kletih.

Do angleškega ideala družinskih stanovanj pa smo še daleč. Angleški delavec stremi za tem, da bo njegova hiša obrat in to velja tudi za njegovo stanovanje. Vsek angleški delavec skrbi za to, da imajo starši skupno spalnico, ženske, otroci svojo lastno in prav tako otroci. K angleškemu delavskemu stanovanju spadajo seveda tudi vse pritlikline. Kakor vidimo iz teh podatkov, pa si morajo tri in več sobna stanovanja v Ljubljani sedaj privoščiti le družine, ki jih smatramo za bogate.

Med hišami, ki so bile lani zgrajene, je bila ena petnadstropna, tri štirinadstropne, 10 trinadstropnih, 82 enonadstropnih in 640 prillčnih. Skupno je bilo lani v Ljubljani zgrajenih 140 novih hiš, kar je prav lepa številka. Raznih adaptacij, prizidkov in novih gospodarskih zgradb pa je bilo lani 149. Najdražji stavbi sta bili dve javni, namreč nova gimnazija za Bežigradom, ki je veljala banovino 7 milijonov dinarjev in pa mestna šola za Bežigradom, ki je veljala 4.533.000 dinarjev. O vrednosti drugih novih, zlasti zasebnih stavb, pa smo že včeraj poročali.

Skupno je bilo lani zazidane ploskve v Ljubljani 27.000 kv. metrov, zazidana kubatura pa je znašala 315.000 kub. metrov.

Tudi te številke dokazujejo, da je Ljubljana lani znatno napredovala in da njen razvoj še dolgo ne bo ustavljen.

Leto dni mariborskega trga

Maribor, 15. januarja

Eden najvažnejših činiteljev v gospodarskem življenju vsakega mesta in njegove okolice je gotovo mestni trg. Preko trga se okrhuje mesto z vsem potrebnim, kar rabi za življenje, potem trga pa spravlja okolica v denar tudi vse, kar prideluje. Tržno življenje pa je tudi zanimiv barometer za presojo gospodarskega sodelovanja med mestom in okolico. Če motrimo s te strani mariborsko tržno življenje v minulemu letu, dobimo zanimivo sliko, ki nam na eni strani kaže ogromen obseg »mariborskega železnice«, na drugi strani pa koristi, ki jih ima okolica mesta od prodaje živil. Če začnemo z najvažnejšim meščanskim živilom — mesom, vidimo, da so lani pripeljali okoliški mesarji in slaninarji na trg 3286 svinj, 93 telec in 22 goved. Med slaninarji je postavila zadruga iz Zlatolčja na trg 170 domačih svinj, zadruga iz Prepol pa samo 95 domačih svinj in 2873 kupljenih v tujih banovinah, največ v savski. Kakor vidimo iz tega, je začelo podravsko speharstvo izgubljati svoj prvotni pomen za domačo svinjerejo ter se razvija vedno bolj v prekupevalstvo. Perutnine je bilo lani na trgu 69.886 kljunov, in sicer 10.318 kokoši, 55.798 piščancev, 637 gosi, 1566 puranov in 1563 rac. —

Celje

e Priprave za proslavo 30. letnice KPD v Celju so v teku. Proslava 30. letnice Katoliškega prosvetnega gibanja v Celju bo po vseh pripravah sodi najlepša prireditev v letošnji sezoni. Na predvečer bo v dvorani Ljudske posojilnice svečana akademija, pri kateri bo nastopil salonski orkester, Celjski Zvon bo zapel nekaj narodnih, videli bomo simbolične nastope fanfov in deklet, slika iz Prešernovega »Kresta pri Savici«. Na programu je tudi kratek slavnostni govor. V nedeljo, dne 31. januarja bo pa najprej ob 10. dopoldne v opatijski cerkvi slovesna sv. maša, nato pa v Orlovskem domu slavnostno zborovanje.

e Tovarna trdnice Persil dograjena. Kakor smo že poročali, gradi trdnica Persil na Sp. Lano vzhov tovarniško poslopje. Poslopje je sedaj v surovem stanju dograjeno. Ko bo poslopje urejeno še v notranjosti, bo začela trdnica Persil z bratovanjem v svojem novem tovarniškem poslopiju.

e Sahovski klub Gaberje igra jutri v nedeljo dopoldne in popoldne prijateljsko tekmo s Sahovskim klubom Lovšin iz Ljubljane v gostilni Amerika. — Prijatelji sahovske igre vabljeni.

e Koliko inozemcev živi v Celju. V Celju se mudi stalno ali začasno 785 inozemcev. Največ inozemcev je iz Avstrije, Italije, Češkoslovaške in Nemčije. Leto 1936 je obiskalo Celje 3399 inozemcev, prejšnje leto pa 2947.

e Iz nepravilnosti oslepil tovariša. V sredo popoldne okrog 5 je pri Seidlovem studentu neki učence osnovne šole zagnal kamen v oko dijaku 3. razreda gimnazije Dragu Dočku. Dečkov poškodba je jako huda in najbrže na to oko ne bo nikdar več videl.

e Kino Metropol. Danes ob 18.15 in ob 20.30 »Konfeti«. (Leo Slezak). Matineja ob 16. »Arena krvi in ljubezni«.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 19. januarja: Ob 8 zvečer: »Korajža velja«, veseloigra v treh dejanjih. Gostovanje ljubljanske drame.

Dev. Marija v Polju

V nedeljo, dne 17. januarja ob pol 4 popoldne uprizori »Prosveta« v D. M. v Polju v korist evškega savkuičnega delavstva igrokaz »Kralj z neba«. Igra je že sama na sebi vsebinsko zelo močna. Ker pa se bo sedaj uprizorila v korist slavljujočih, še posebno vabimo k številni udeležbi.

Sport

Na najvišji vrh sveta

Ljubljana, 15. januarja.

SPD nam je sinoči pripravilo ob nabito polni dvorani Delavske zbornice izredno presenečenje, ko je povabilo nemškega gorskega vodnika g. Petra Aschenbrennerja, člana nemške ekspedicije, ki je leta 1934 naskočila vrh himalajskega pogorja, nad 8000 m visoko goro Nanga Parbat. Niti v sanjah človeku ne bi prišlo na misel, s kakšnimi žrtvami, naporom in premagovanjem je zvezan tak pohod, kakršni se v zadnjih desetletjih ponavljajo na te gorske velikane, ako tega ne bi povedal in pokazal omenjeni predavatelj. Nekaj neverjetnega je, s kakšnimi težkočami se je morala boriti ekspedicija, ki je imela

700 spremljevalcev-nosačev,

ki so skrbeli za prenos vsega potrebnega materiala tako za ekspedicijo kakor za same sebe. Veliko teh nosačev je ostalo tam, kjer vlada večni led in sneg, in tudi več članov ekspedicije je žrtvovalo svoje življenje na oltar tega veličastnega pogorja.

Predavatelj nas je v hitrih in lepo povezanih besedah popeljal iz Monakovega v Bombay in potem dalje na vznožje himalajskega pogorja in dalje do najvišje točke prav do podvrh tega mogočnega velikana, saj je imela zadnja postojanka komaj 5 ur do vrha. Zanimivo je, kar je povedal predavatelj o kulih.

Kljub temu, da so bili ti najeti in plačani ljudje, njihovi spremljevalci in najožji pomočniki so morali stalno paziti nanje, ker drugače bi ekspediciji zmanjkalo prej vsega, predno bi prišli do vznožja himalajskega pogorja. Kako težko je bilo tudi izplačevanje njihovega zasluga, saj se je marsikak kuli vrnil in ponovno, celo tretjič in četrtič zahteval plačo, čes, da je še ni prejel. Izredno zanimiva je bila pot, ki jo je vsa ta ogromna masa ljudi prehodila, predno je prišla na kraj, odkoder je bil možen dostop proti vrhu. Seveda je bilo s tem v zvezi tudi življenje vedno težje in razmere vsak dan slabše. Saj je preteklo več dni in prehoditi so morali velike razdalje, da so našli primeren prostor, kjer so mogli postaviti šotore.

Počasi navzgor

Odtod so se pa jeli vzpenjati počasi navzgor. Minilo je seveda več tednov, preden so se mogli podati na pot, ki je bila tem težavnejša, čim višje so se vzpenjali. V glavnem taborišču so pustili skoraj vse, saj tu je bilo izhodišče za velike in drzne podvige, ko so z nadčloveškim naporom postavljali postojanko za postojanko, ki so tudi nekako povezane med seboj in pa seveda tudi z glavnim taboriščem. Vse člane ekspedicije je zelo potrla vest o smrti prvega tovariša, ki je umrl spodaj na izhodišču. Toda z železno energijo in nadčloveškim naporom so šli oni dalje na delo, kajti imeli so vsi samo misel in edini cilj pred seboj: doseči vrh, kamor se ni stopila človeška noga.

Skoraj na cilju

Iz zadnje in najvišje postojanke so začeli oblegati gorskega velikana, saj ni bil več daleč. Še kakih 5 ur in bili bi na cilju. Toda bila je že pozna popoldanska ura pa tudi kulji niso hoteli več ubogati in ekspedicija je stala nenakrat pred velikim vprašanjem: kaj storiti? Udala se je in vsi so se vrnili v zadnjo postojanko z namenom in trdnim sklepom, da bodo prišli drugi dan na vrh.

Vreme prekrizalo vse račune

Člani ekspedicije, ki so bili vsi izredno navdušeni nad krasnim vremenom prejšnjega dne, so morali z žalostjo ugotoviti, da je danes vsak vzpon nemogoč. Sklenili so, da počakajo par dni, da postane vreme bolje. Toda bilo je ravno nasprotno. Morali so se vrniti, kajti v tem snežnem in ledenem metežu je vsako človeško bitje nemogoče. Sedaj se je šele začelo

Hotedršica

Dne 17. jan. 1937, kakor je »Slovenec« že poročal, je v Hotedrški žegnanje, služba božja na čast sv. Antona puščavniku. Ker pa je letos ta praznik na nedeljo, se je agilno Kat. prosvetno društvo v Hotedrški odločilo, da priredi v svojem prosvetnem domu igro »Dedni logar« z začetkom ob 14.30. Ker so vloge razdeljene med osebe, ki so vneti igralci, nam je dovoljno jamstvo, da bo igra zadovoljila kakor vedno do sedaj. Prostorna dvorana bo zakurjena, a vstopnina tako nizka, da je tudi v današnjih razmerah obisk vsem omogočen, zato prijatelji lepe igre in poštenega razvedrila vljudno vabljeno k sv. Antonu na cerkveno slovesnost, a popoldne v prosvetni dom.

tragedija

te ekspedicije, ki je zahtevala mnogo človeških žrtve. Predavatelj nam je v slikah pokazal zurzjene ude teh revežev, ki so bili res taki, da so morali omežati najtrše srce. Šotore je zasul visok in mrzel snežni metež, da jih skoraj ni bilo najti, smrt je neusmiljeno gospodarila v vseh postojankah. Himalajsko pogorje sicer veličastno, a vendar divje, kadar se narava razvname, je zahtevalo od te ekspedicije premnogo dragocenih življenj. Sicer je zaključil predavatelj svoje predavanje, da ta vrh mora pasti in da bodo Nemci oni, ki bodo prvi stopili na to točko, vendar je potrebna daljša priprava in morda večletno čakanje na primerni točki, odkoder bi se hitro povzpeli na vrhunc. Človeških življenj (kulji so tudi misljeni pri tem) se ne sme nič več toliko žrtvovati.

Zagrebska Šparta odpovedala

Zaradi tehničnih ovir je »Šparta« odpovedala gostovanje in sicer zaradi tega, ker mora dati večino igravcev v reprezentanco Zagreba, ki igra proti Varadždinu. Ta tekma se torej prelazi na poznejši čas. — V nedeljo se nadaljuje zimski pokalni turnir in sicer med sledečimi pari: SK Grafika — SK Svoboda in ZSK Hermes — SK Jadranu.

Razpis

državnega premosta v kombinaciji — tek in skoki, ki se vrši dne 23. in 24. januarja 1937 v Mariboru.

JZSZ razpisuje državno prvenstvo v klasični kombinaciji, dne 23. in 24. januarja t. l. v Mariboru. Tek na 18 km sieje kot prvi del kombinacije, klasični del pa se bo tudi ločeno kot Zvezno prvenstvo. Skoki bodo tvorili drugi del kombinacije in se jih bo klasično tudi ločeno kot Zvezno prvenstvo.

Pravice tekmovalca imajo vsi pri JZSZ verifikirani tekmovalci, kakor tudi tekmovalci inozemskih »vizi«, ki so člani FIS-e. Klubi morajo prijaviti tekmovalce na Zveznih tiskovnih do najkasneje 21. januarja 1937 do 20. ure na naslov: MZSP Maribor, Prešernova ulica 22. a. Na prijavilih je označiti disciplino in razred. Tekmovalci se v treh razredih po pravilih in pravilnikih JZSZ-e, odnosno IWO. Razdelitev po razredih je veljavna kot je to objavljeno v znanjen skupščinskem poročilu. Prvo plaščani v kombinaciji postane državni prvak za leto 1936/37. Prvo plaščani v ločenem teku in prvo plaščani v ločenih skokih postane zvezna prvak v teku, odnosno skokih za leto 1936/37.

Dne 22. januarja ob 13. uri je zdravniški pregled vseh tekmovalcev v lovski sobi Hotela Orel v Mariboru. Po zdravniškem pregledu se izveži žrebanje.

Dne 23. januarja je ob 8.30 start za tek na 18 km pred gostilno Račle v Radvanju pri Mariboru. Dne 24. januarja ob 13. uri pričetek tekne v skokih na skakalnicah v Betnari pri Mariboru. Ob 20. je v veliki dvorani hotela Orel razglasitev rezultatov in razdelitev daril.

Uradna vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Jugoslaviji, zvezno spornice Zveze in Slovenskega planinskega društva dne 15. januarja 1937.

1. Na Gorenjskem v nižjih legah oblačno, v višjih jasno, barometer pada.
2. Na Pohorju snuka preovrstna na zapadnem delu.
3. Bohinjska Bistrica, danes: — 10, 10 snež.
4. Dom na Kramar, danes: — 12, 10 snež na 30 podlagi. Pokljica, včeraj: — 12, 20 snež, 30 prsica, mraza in srednja skakalnica uporabni.
5. Kranjska gora, danes: — 10, 15 prsica, skakalnice in drsališče uporabni.
6. Rateče, danes: — 8, 15 prsica.
7. Planica, Tavnar, danes: — 12, 15—30 prsica, skakalnice 15, 25 in 60 m uporabni, drsališče uporabno.
8. Logarska dolina, danes: — 9, jasno, 20 snež.
9. Senjorjev dom, danes: — 12, 30 prsica.
10. Erjavceva koča na Vrščem, danes: — 14, osonje 10 snež.
11. Možirski koča in Smrečkovce, danes: — 7, 10 snež.
12. Uletova koča včeraj: — 10, 35 prsica.
13. Ruska koča, danes: — 12, 20 prsica.
14. Kofec, danes: — 1, pod Velikim vrhom in na Sigi prsica, 20 snež.
15. Dom na Kevavci, danes: — 7, 35 snež.
16. Velika planina, danes: — 6, 50 snež.

Jugoslavanski Touring Klub, podružnica Ljubljana, obvešča člane, da se bo vršil redni letni občni zbor dne 18. februarja t. l. Kraj in čas, bode pravčasno objavljeno.

SK Planina. Na željo več staršev bomo od danes naprej vpeljali športne vaje tudi za naše najmlajše dečke in deklice od 8. leta dalje. Te športne vaje ali boljše športne igrice bodo vsako soboto popoldne v telovadnici Vazemne zavarovalnice, in sicer od 2.—4. ure za deklice v starosti od 8—12 let, od 4.—6. ure pa za dečke v starosti 8—12 let.

SK Storaž. Redni občni zbor kluba se bo vršil dne 1. februarja 1937 ob pol 8 zvečer v gostilni Meninger. Smartinski cesta 10. Dnevni red običajen glasom pravil. V slučaju, da občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklenjen, se vrši 1. ura kasneje drugi, ki bo sklenjen ob vsaki udeležbi.

SK Reka. Zanimiva tekmovalna tekma v modello ob 9. dopoldne skupni trening mlad vseh članov k Sv. Katarini. Zbirališče pol ure pred odhodom tri ure pred Rožnikom. Vsi in točno!

SK Reka. Seja upravnega odbora bo v torek 19. t. m. ob 20. v gostilni Konzum na Tržaški cesti. Vsi in točno!

Zapustila nas je za vedno naša zlata mamica, gospa

Gretl Pokorn

Na njeni zadnji poti jo spremimo v nedeljo, 17. januarja 1937 ob štirih popoldne izpred državne bolnišnice.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1937.

Ing. Pokorn Josip, soprog;
Hilda in Elza, hčerki; podpolkovnik Gjoić Franjo,
Ing. Zalesky Miroslav, zeta.

* KINO * UNION

22-21

Veseloigra humorja in čarobnega petja!

Intermezzo

TREŠI RUDOLPH — ALBRECHT SCHONHALS

27-30 SLOGA

Slageropereta sezona! Poje fenomenalna pevka Jeanette MacDonald nepozabna iz „Vesele vdove“

Rose Marie

MATINEJA danes ob 4.15 uri Cena 3.50 in 5.50

Greta Garbo v prekrasni drami

Kakšno me želiš?

21-24 MATICA

Izvirni rusko-sovjetski film!

Ciganska postava

V glavni vlogi Leta Černaja

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 16. januarja. 12 Plošča za ploščo, pisana zmes pesmi veselih in godbe za ples. — 12.45 Vreme, poročila. — 13. Cas, spored, obvestila. — 13.15 Plošča za ploščo pisana zmes pesmi veselih in godbe za ples. — 14 Vreme. — 18 Za delopost (igra Radijski orkester). — 18.40 Pogled v delavnico naravoslovca I. (gosp. prof. Miroslav Adlešič). — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Zene v lirskega glasu (dr. Mira Podvarška iz Zagreba). — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 Današnji svet, predendni svet za zmore, burke, sport je vnet. Pisan večer: Sodelujejo člani rad. igr. družine Jožek in Ježek, Sodelujejo člani radijske igralske družine Jožek in Ježek, brata Goloba in drugi — tudi plošče pri tem pisanem večeru ne bodo manjkale — 20.30 Hiša pri cest' stoji, gor pa ni strehe ni... Pisan večer o moderni arhitekturi in novih hišah. Bosedilo sestavila Marjan Mehle in Enka. Vodi gosp. ing. I. Pengov, sodelujejo člani radijske igralske družine in Akad. pevski kvintet, vmea plošče. — 22 Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 16. januarja. Belgrad: 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Simfonični koncert — Zagreb: 20.00 Pester večer — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.45 Klavir — 20.20 Film — 20.40 Plesni večer — Budimpešta: 19.00 Lisztova klavirska glasba — 20.40 Dunaj — 22.10 Ciganska glasba — 23.10 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 20.40 Dunaj — 22.40 Plesna glasba — Rim-Bari: 21.00 Gluckova opera „Alceste“ — Praga: 19.15 Vojaška godba — 19.35 Narodne pesmi — 20.30 Kalmanova opereta „Pastna vila“ — 22.35 Plesna glasba — Varšava: 19.20 Zabavni koncert — 21.00 Dunaj — 22.40 Plošče — Nemška postaja: 20.10 Različni zabavni programi — Strassbourg: 21.30 Delibesov koncert.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mail oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodobne

Perfektnega vrtnarja

samostojnega, z večletnimi mi spricjavali, ki bi pomagal v hiši, se išče za 1. februar t. l. Ponudbe poslati na: Vlado Radan, Zagreb, Mihanovičeva ul. števil. 14. (b)

Absolvent trgov. šole

začetnik, se sprejme. Ponudbe upravi „Slovenca“ pod „Služba“ 760. (b)

Organist-eceliljanec

dobi službo na Vrhniki. Stanovanje in meseč. plača 900 Din. Nastopi lahko takoj. — Župni urad na Vrhniki. (b)

Službe iščejo

Strojnik - monter

z dolgoletnim izkuštvom želi premeniti mesto. — Cenj. dopise na upravo Slovenca pod: „Strokovnjake“ št. 757. (a)

Vnajem

Rad — na svoje — bi začel, toda, kjer je stanovanje? Če pogledaš sen v najem, pa je rešeno vprašanje

Trgovino z mčš. blagom

z vsem trgov. inventarjem oddam brez blaga pod ugodnimi pogoji takoj v najem. Lokal se nahaja v šmartnem pri Litlji, v neposredni bližini farne cerkve. — Ponudbe na Iv. Razboršek, tovarna čevljev, Tržič. n

Prodamo

Zaklane, očiščene purane

10 kg 135 Din. 720 jajc svežih in zamrznjenih 670 Din. Jedra 1a 10 kg 150 Din franko voznina pošilja G. Drechsler, Tuzla.

Ugodno prodam:

Moderna kurnica

nova, vališča, stene gáčene, Din 1250.—.

4 travniki v lasti

sladko seno Din 30.000.—.

Spalnica

masivna hrastova in bela kuhinja Din 3.150.—.

Jermenice

2 brusilna stroja Din 3.500.—.

Furnir

raznovrsten 15.000 čevljev Din 7.500.—.

Ljubljana, Prule 8

Na vsa zimska oblačila

dajemo 15—20% popusta. Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Telefon 2039

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Perzijska preproga

večja, poceni naprodaj „pri Makedoncu“, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Volna, svila, Lombaž

stalno v bogati izbori v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Smuči in sanke

prvovrstne, po izredno nizkih cenah dobite pri izdelovalcu Matej Fajfer, Trnovska ulica 25 — telefon 34-10. (l)

Drsalice

„Jackson Kaines“ in druge, nudi po znižanih cenah železnina Fr. Stupica v Ljubljani — Gospodarska cesta 1. (l)

Posrestva

Trgovsko hišo

v prometnem kraju takoj prodam. Ponudbe upravi Slovenca pod: „Trgovska hiša“ št. 769. (p)

Pohištvo

Vč modernih spalnic

in jedilnic iz trdega in mehkega lesa proda Avgust Černe, mizarstvo v Zg. Sisk, Vodnikovova. 8

Auto-motor

Bencinski motor

5 HP — naprodaj. Zupnišče Cerkljica. (f)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

komfortno, s kabineto, kopalnico in drugimi prikladinami, se odda s 1. februarjem v Jesenkovu ul. št. 4 (za pivovarno Union). Vprašati istotam pri Delkin, priti. (e)

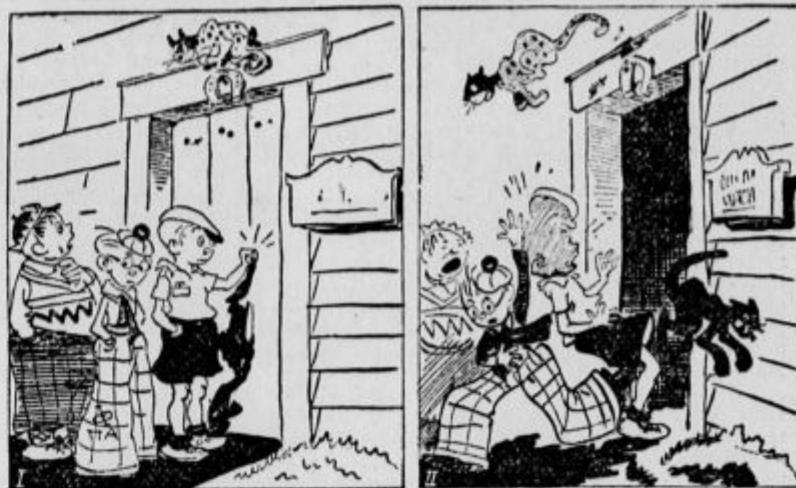
Trisobno stanovanje

lepo, solčno, se odda. — Naslov v upravi „Slov.“ pod števil. 808. (e)

Meteor pade z neba

9.

Dr. Rokuspokus se prikaže.

Po kratkem obotavljanju so naši trije junaki vendarle zbrali toliko poguma, da so se približali hiši profesorja Rokuspokusa prav do vrat. Tinček je sklenil, da potka na vrata. Še prej pa je iz previdnosti rekel:

»Le glejta, da me ne pustita na cedilu!«

»Brez skrbi!« sta moško obljubila »profesor« in debeli Peter. Tinček je potkal na vrata in jih odprl. V tem hipu je prav malo manjkalo, da naši trije junaki niso od strahu popadali vznak. Iz notranjštine sta namreč skočila dva črna mačka.

»No, to so pa res lepi vratarji!« je vzkliknil Tinček, ko ga je prvi strah minil.

Tedaj je stopil na prag dr. Rokuspokus sam. Ho, ho, ali vam je bil to čuden in smešen močič! Če ne bi imel naočnikov na nosu in pipe v ustih, bi bil človek prepričan, da je stara čarovnica in ne učeni in znameniti profesor Rokuspokus. Na levi rami mu je čepel papagaj, z levico pa se je opiral na palico, ki je bila za las podobna kači. Debeli Peter je ob pogledu na to nenavadno prikazen kar koj pokazal pete in hotel pobeigniti čez plot. Ker pa dr. Rokuspokus ni kazal prav nobenega namena, da bi jih pohrustal, je Peter spet splezal nazaj. Dr. Rokuspokus je začel nekaj brnjati v neznanem jeziku, zraven pa se je za čuda prijazno smehljaj.

»Sicer ne razumem niti besedice od tega, kar pripoveduješ,« je rekel Tinček, »toda če nam obljubiš, da nas ne začaraš v kače ali žabe, prav radi stopimo v tvojo gostoljubno hišo.«

ZAHVALA. Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi naše predobre soproge, mamice, sestre, tete in svakinje, gospe

Josipine Gabršek

soproge uradnika finančne direkcije v pok.

za poklonjeno cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvalujemo. Iskreno zahvalo izrekamo č. duhovščini, članom opernega orkestra za ganljivo žalostinko, ter vsem, ki so spremili drago pokojnico v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Maša zadušnica za blagopokojnico bo v torek, dne 19. januarja ob pol osmih jutraj v farni cerkvi Sv. Petra.

Ljubljana, dne 16. januarja 1937.

Globoko žalujejo: Ladislav, soprog, Bogdana in Milena, hčerki, in ostalo sorodstvo.

Vabilo

k rednemu XXIX. občnemu zboru podružnice Slovenskega planinskega društva v Tržiču,

ki se bo vršil v soboto, dne 30. januarja 1937 ob 20.20 v hotelu »Pošta« s sledečim dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti in čitanje zapisnikov zadnjega rednega ter izrednega občnega zbora.
2. Presoja delovanja odborovih poročil. — 3. Poročila preglednikov. — 4. Prevzem planinskega doma in potrditev posojila. — 5. Volitve: dveh novih odbornikov; dveh odbornikov-namestnikov; enega preglednika-namestnika in treh delegatov. — 6. Slučajnosti.

Če bi bila podana nesklepnost, se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor in sklepa ob vsakem številu navzočih.

Odobr. Slov. planin. društva v Tržiču.

Barelay:

Rožni venec

Roman.

»To zveni izredno zapeljivo, mr. Dalmain,« je odgovorila mrs. Parker Bangs. »Kaj če bi vzeli s seboj tudi Pavlino in mene? Za življenje rada bi šla z vami in moja nečakinja gotovo tudi.«

»Toda mr. Dalmain naju tam morda nič ne potrebuje,« je dodala gospodična Lister navihano. Videti je bila nadvse ljubka v svoji rumenorjavo atlasasti obleki. Njen vrat je krasila samo preprosta biserna ogrlica, toda tudi najlepši dragulji bi ne bili zanjo bolj učinkoviti.

Jana se ni še nikoli prej tako jasno zavedala, kako dražestna je mlada Američanka. Ušla ji ni tudi najmanjša podrobnost in čakala je, kaj bo Garth odgovoril.

»Moj sestanek bi utegnil dami kaj malo zanimati,« je rekel, ne da bi se pomišljal. »Dogovoril sem se z rdečelasim fantom, ki ima povrh še ves pegav obraz — prav nič prikupen ni.«

»Pa ne da bi nam ušli med filantropce?« je poizvedovala gospodična Lister.

»To ne, dal bi mu rad samo nekaj malega za služišč,« je odgovoril Garth Dalmain.

»Cemu pa potem,« se je oglašila spet mrs. Parker Bangs, »tako skrivnostno? Povejte naravnost, da boste igrali kroglet, in čula sem, da ga igrate izvrstno. Prišla bom, da se prepričam sama!«

V Garthovih očeh se je hudomušno posvetilo, ko je dejal: »Spoštovana gospe, preveč hvalite mojo igro v krogletu, kakor precenjujete v svoji srčni dobroti tudi mnogo drugega na meni. Le pojdite na igrišče, spominjal se vas bom, toda mene ne bo tam, moj popravek gre v drugo smer. Toda zdaj se moramo posloviti, ker zapiramo drugim pot.«

Urno se je umaknil, kakor bi bil šele sedaj opazil, da stoji na stopnicah Jana in je namenjena gor. Za hip so se jima oči ujele, toda on je rekel samo: »Lahko noč, gospodična Champion,« ne da bi ji segel v roko, kakor bi ne bil opazil, da mu je stegnila svojo nasproti.

Vse tri ženske so odšle po stopnicah in se nato ločile.

»Očitno sta se sporekla,« je pripomnila mrs. Parker Bangs, čim se je Jana oddaljila.

»Ubožica,« je dejala Pavlina Lister. »Rada jo imam. Izredno je dobrodušna, in uverjena sem, da je bolj pametna, ko vse me druge.«

»Prečudno nelepa oseba,« je odvrnila teta, ne meneč se za zadnje besede svoje nečakinje.

»To ni njena krivda,« je menila gospodična Lister. »Svojega obraza si ni ustvarjala sama.«

»Ne, in tudi ne plačuje nikogar, da bi ga popravljal, kar bi se morda dalo še popraviti. Kakor pravi Walter Scot: »Pristna narava.«

»Draga teta,« je odgovorila Pavlina Lister, »še je kdo tako pameten in tako dober, kakor je Jana Champon, ni nobene nuje, da bi bil poleg tega še lep. O razmerju med njo in Garthom Dalmainom pa imam svojo sodbo, ki se ne sklada z mnenjem druž-

be. Uverila sem se, da je Jana Garthov ženski ideal, za katerega mu gori srce. Zaman torej pričakuješ ti in drugi, da bo prosil za mojo roko. In čimprej odideva odtod, tem bolje. Primerno pretvezo za odhod si pa izmisli ti, draga teta. Lahko noč, in naj se ti sanja kaj prijetnega!«

Medtem je bila odšla Jana počasi v svojo sobo. Garth je bil prezrl roko, ki mu jo je napol ponujala za slovo, in dobro je vedela, zakaj je to storil. Ni mu več za njeno prijateljstvo. Če ga odbije in ne bo njena roka vsa njegova, je tudi drugače ne bo maral. Celo sedaj, ko še ne ve, kako mu bo odgovorila, ni hotel, da bi si samo prijateljsko segla v roko.

Jana je zapahnila duri za seboj. Vse razen njega in nje mora biti izključeno, ko bo premišljevala, kakšno usodo naj si izvoli. Ah, da bi mogla izločiti tudi samo sebe in misliti le nanj in na njegovo ljubezen kot na dar, ki ji ga je bil položil k nogam, da bi ga vzela in si ga prisvojila za vedno. Vsaj za nekaj hipov hoče to okusiti, pravico ima to tega. In potem bo ocenila sebe samo, svoje dobre in slabe strani, in kaj bi za bodoče utegnila pomeniti poroka zanj. Kaj bi prinesla njej, pač ni važno, vsaj zavedala se tega ni. Jana je sodila in ocenjevala sebe, samoljubna pa ni bila.

Luči ni prižgala, v temi je šla do okna, odgrnila zavese in sedla tako, da se je s komolci naslonila na okensko polico, ter se zazrla ven na teraso v mesečini. Z okna se je videlo skoro naravnost na prostor, kjer sta bila prej govorila z Garthom. Razločno je razpoznavala kamnitega leva in rdeče krvonočnice v žari.

Potem se je potopila v sanje.